

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

FEDERICO GARCÍA
LORCA

KANLI DÜĞÜN
(İSPANYOLCA - TÜRKÇE)

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İSPANYOLCA ASLINDAN ÇEVİREN: ROZA HAKMEN

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

IX.
BASIM

Federico Garcia Lorca (1898-1936): Şiirleri ve oyunlarında halk kültürü unsurlarını modern içerikle harmanlama gücüyle İspanya'nın 20. yüzyıl başında dünya kültürüne önemli katkıda bulunan yazarlarındandı. İspanya İç Savaşı sırasında Franco'cu güçler tarafından tutuklanıp kurşuna dizildi. En önemli yapıtlarından Kanlı Düğün 1933'te yayımlandı. Dünyanın pek çok ülkesinde defalarca sahnelendi.

Roza Hakmen (1956): Türkçenin en önemli Fransızca, İngilizce ve İspanyolca çevirmenlerinden. Don Kişot, Kayıp Zamanın İzinde, Çanlar Kimin İçin Çalıyor ve Vampirle Konuşma çevirilerinden yalnızca birkaçı.

9 789754 587449

Genel Yayın: 943

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyuluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

FEDERICO GARCÍA LORCA
KANLI DÜĞÜN

ÖZGÜN ADI
BODAS DE SANGRE

İSPANYOLCA ASLINDAN ÇEVİREN
ROZA HAKMEN

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2006
Sertifika No: 40077

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

GRAFİK TASARIM UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASIM MAYIS 2006, İSTANBUL
IX. BASIM MAYIS 2020, İSTANBUL

ISBN 978-975-458-744-9 (KARTON KAPAKLI)

BASKI

YILDIZ MÜCELLİT MATBAACILIK VE YAYINCILIK SANAYİ TİCARET
ANONİM ŞİRKETİ

MALTEPE MAH GÜMÜŞSUYU CAD. DALGIÇ ÇARŞISI APT. NO: 3/4

ZEYTİNBURNU/İSTANBUL

TEL: (0212) 613 17 33

FAKS (0212) 501 31 17

SERTİFİKA NO: 46025

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.

Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

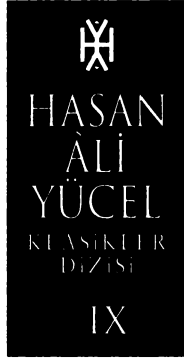
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL

Tel. (0212) 252 39 91

Faks (0212) 252 39 95

www.iskulttur.com.tr

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

FEDERICO GARCÍA LORCA

KANLI DÜĞÜN
(İSPANYOLCA - TÜRKÇE)

İSPANYOLCA ASLINDAN ÇEVİREN:
ROZA HAKMEN

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Kanlı Düğün
Federico García Lorca
(1933)

TRAJEDİ, ÜÇ PERDE, YEDİ SAHNE

Kişiler:

ANNE
GELİN
KAYINVALİDE
LEONARDO’NUN KARISI
HİZMETÇİ
KOMŞU KADIN
GENÇ KIZLAR
LEONARDO
DAMAT
GELİNİN BABASI
AY
ÖLÜM
ODUNCULAR
DELİKANLILAR

Birinci Perde

Birinci Sahne

Sarıya boyalı bir oda.

DAMAT: (*Girer.*) Anne.

ANNE: Ne?

DAMAT: Ben gidiyorum.

ANNE: Nereye?

DAMAT: Bağa. (*Çıkmak üzeredir.*)

ANNE: Bekle.

DAMAT: Bir şey mi istedin?

ANNE: Oğlum, kahvaltı.

DAMAT: Boşver. Üzüm yerim. Sustalıyı versene.

ANNE: Niçin?

DAMAT: (*Güler.*) Üzümü kesmek için.

ANNE: (*Sustalıyı arar, homurdanarak*) Sustalı, sustalı...

Sustalıya da, sustalıyı icat eden alçağa da lanet olsun.

DAMAT: Konuyu değiştirelim.

ANNE: Tüfeğe de, tabancaya da, bıçağın en ufağına da, hattâ çapaya ve tırnığa da lanet olsun.

DAMAT: Tamam.

ANNE: Adamın vücudunu kesebilecek her şeye lanet olsun. Yakışıklı bir adam, ağzında çiçeği, bağa veya zeytinliği-
ne gider, kendisine aittir bunlar, miras kalmıştır...

DAMAT: (*Başını eğer.*) Sus anne.

ANNE: ...ve o adam geri dönmez. Dönerse de üstüne bir hurma yaprağı veya bir tabak tuz konur, şişmesin diye. Üstünde sustalı taşımaya nasıl cesaret ediyorsun bilmem; ya ben yılanı sandıkta nasıl tutuyorum?

DAMAT: Yetmez mi artık?

ANNE: Daha yüz yıl da yaşasam, başka laf konuşmazdım. Önce baban; karanfil kokardı, ancak üç yıl varabildim keyfine. Sonra ağabeyin. Bir tabanca, bir sustalı, ufacık bir şey, nasıl olur da boğa gibi bir adamı yok edebilir; adalet mi bu? Asla susmayacağım. Aylar geçtikçe umutsuzluk gözlerimi yakıyor, saçlarımın ucu bile acıyor.

DAMAT: (*Sertçe*) Keser misin?

ANNE: Hayır. Kesmeyeceğim. Babanı bana kim geri getirebilir? Ya ağabeyini? Hapishaneymiş. Hapishane nedir ki? Orada yemek de yiyorlar, sigara da içiyorlar, çalgı da çalıyorlar! Benim ölülerimi ise ot bürümüş, suskunlar, toprak olmuşlar, sardunyalara misali iki adam... Katilleri hapishanede, dipdiri, dağları seyrediyorlar...

DAMAT: Onları öldürmemi mi istiyorsun?

ANNE: Hayır...Konuşmamın sebebi... Senin şu kapıdan çıkışını görüp de nasıl konuşmayayım? Sustalı taşımandan hoşlanmıyorum işte. Aslında... tarlaya gitmeni istemiyorum.

DAMAT: (*Gülerek*) Hiç olur mu?

ANNE: Keşke kadın olsaydın. Şimdi dereye gitmezdin, seninle süslü şeritler, yünden köpekler işlerdik.

DAMAT: (*Anne'nin kolunu tutup güler.*) Anne, istersen seni bağa götüreyim.

ANNE: İhtiyar kadın bağda ne yapsın? Asmaların altına mı saklayacaksın beni?

DAMAT: (*Anne'yi kucaklayıp havaya kaldırır.*) Annem, ihtiyar annem, pinpon annem.

ANNE: Ama baban götürürdü beni bağa. Temiz soy belli olur. Kan çeker. Deden her köşe başına bir evlat bırakmış.

Böylesini severim ben. Erkek has erkek olmalı, buğday da has buğday.

DAMAT: Ya ben, anne?

ANNE: Ne olmuş sana?

DAMAT: Bir daha mı söylemem lazım?

ANNE: (*Ciddi*) Ah!

DAMAT: İtirazın mı var?

ANNE: Hayır.

DAMAT: Madem öyle?

ANNE: Ben de bilmiyorum. Böyle birdenbire olunca hep şaşıyorum. Kız iyi bir kız, biliyorum. Öyle değil mi? Terbiyeli. Çalışkan. Hamurunu yoğuruyor, eteğini dikiyor; yine de adını andığım zaman, alnımın ortasına bir taş atılmış gibi oluyorum.

DAMAT: Saçmalık bunlar.

ANNE: Saçmalıktan öte. Yalnız kalacağım da ondan. Senden başka kimsem kalmadı, gidiyorsun diye üzülüyorum.

DAMAT: Ama sen de geleceksin bizimle.

ANNE: Hayır. Babanla ağabeyini burada yalnız bırakmam. Her sabah yanlarına gitmem lazım; hem buradan ayrılırsam, Felix'lerden, katillerin ailesinden biri ölecek olsa, onların yanına gömüverirler. Hayatta izin vermem! Asla! İzin vermem! Tırnaklarımla kazarım mezarlarını, kendi ellerimle duvara çarpar, parçalarım onları.

DAMAT: (*Sertçe*) Gene başladın.

ANNE: Kusura bakma. (*Sessizlik.*) Ne zamandır nişanlısınız?

DAMAT: Üç yıldır. Bağ satın alabildim sonunda.

ANNE: Üç yıl. Daha önce bir nişanlısı olmuş, değil mi?

DAMAT: Bilmem. Sanmıyorum. Hem kızlar evlenecekleri kocaya önce iyice bir bakmalı.

ANNE: Evet. Ben kimseye bakmadım. Babana baktım, onu öldürdükleri zaman da karşığı duvara baktım. Bir kadına bir adam, işte o kadar.

DAMAT: Nişanlım iyi bir kız, biliyorsun.

ANNE: Hiç şüphem yok. Yine de annesini tanıyamadığıma hayıflanıyorum.

DAMAT: Ne önemi var?

ANNE: (*Oğluna bakarak*) Oğlum.

DAMAT: Senin istediğin ne?

ANNE: Doğru! Haklısın! Kızı istemeye ne zaman gideyim?

DAMAT: (*Neşeli*) Pazar günü iyi mi?

ANNE: (*Ciddi*) Pirinç küpeleri götürürüm, antikadır onlar, sen de bir şeyler alırsın...

DAMAT: Sen daha iyi bilirsin...

ANNE: Kıza işlemeli çorap alırsın, kendine de iki takım elbise... hatta üç! Senden başka kimsem yok ki!

DAMAT: Ben çıkıyorum. Yarın onu görmeye giderim.

ANNE: İyi, iyi; hadi bakalım, altı torunla sevindir beni, istediğin kadar çocuk yap; babanın bana başka evlat verecek vakti olmadı.

DAMAT: İlk çocuk senin için.

ANNE: Peki, ama kız torun da olsun. Ben nakış, dantel işlemek, rahat etmek istiyorum.

DAMAT: Nişanlımı seveceksin, eminim.

ANNE: Seveceğim. (*Oğlunu öpmeye yeltenir, sonra toparlanır.*) Hadi git, öpülecek yaşı geçtin artık. Sen karını öpersin bundan böyle. (*Sessizlik. Kendi kendine*) Karın olduğu zaman.

DAMAT: Gidiyorum.

ANNE: Küçük değirmenin orayı iyice çapala, ihmal ediyorsun.

DAMAT: Tamam!

ANNE: Yolun açık olsun.

(*Damat çıkar. Anne, sırtı kaprıya dönük, oturmaya devam eder. Eşikte bir Komşu Kadın belirir; üzerinde koyu renk bir giysi, başında eşarp vardır.*)

ANNE: Girsene.

KOMŞU KADIN: Nasılsın?

ANNE: Gördüğün gibi.

KOMŞU KADIN: Dükkâna kadar indim de, uğrayayım dedim. Pek uzak oturuyoruz!

ANNE: Yirmi yıldır sokağın başına çıkmadım.

KOMŞU KADIN: İyisin ama.

ANNE: Öyle mi?

KOMŞU KADIN: Her şey gelip geçici. İki gün önce komşunun oğlunu getirdiler, iki kolunu makineye kaptırmış. (Oturur.)

ANNE: Rafael mi?

KOMŞU KADIN: Evet. Elden ne gelir? Bazen düşünüyorum, senin oğlun da, benimki de oldukları yerde daha iyiler diyorum, huzur içinde uyuyorlar, hiçbir işe yaramadan yaşamıyorlar bari.

ANNE: Sus. Bunlar kandırmaca, teselli değil.

KOMŞU KADIN: Aah, ah!

ANNE: Ah! (Sessizlik.)

KOMŞU KADIN: (Üzgiin) Oğlun nerede?

ANNE: Çıktı.

KOMŞU KADIN: Sonunda bağı aldı!

ANNE: Şansı yaver gitti.

KOMŞU KADIN: Evlenir artık.

ANNE: (Birden hatırlamış gibi, iskemlesini komşu kadının iskemlesine yaklaştırır.) Baksana.

KOMŞU KADIN: (Sır paylaşma havasında) Söyle.

ANNE: Sen oğlumun nişanlısını tanıyor musun?

KOMŞU KADIN: Çok iyi kız!

ANNE: Evet, ama...

KOMŞU KADIN: Zaten kızı çok iyi tanıyan yok. Babasıyla tek başına o ücra yerde yaşıyor, en yakın ev on fersah uzakta. İyi kız ama. Yalnızlığa alışık.

ANNE: Ya annesi?

KOMŞU KADIN: Annesini de tanırdım. Güzel kadındı. Azizeler gibi nurlu bir yüzü vardı; ben hoşlanmazdım ama. Kocasını sevmezdi.

ANNE: (*Sertçe*) Elalem ne çok şey biliyormuş böyle!

KOMŞU KADIN: Kusura bakma. Seni kırmak istemezdim, ama dediklerim doğru. Namusuna gelince, bu konuda kimseden bir şey duymadım. Hiç konusu olmadı. Gururlu bir kadındı.

ANNE: Hiç değişmiyorsun!

KOMŞU KADIN: Sen sordun.

ANNE: Keşke ölüsünü de, dirisini de kimse tanımasaydı. Anne-kız, kimsenin adını anmadığı, gerekirse batan devedikenleri gibi olsalardı.

KOMŞU KADIN: Haklısın. Oğlun çok kıymetli.

ANNE: Öyledir. Onun için üstüne titriyorum. Benim duyduğuma göre, kız bir zamanlar başkasıyla nişanlıymış.

KOMŞU KADIN: O sıralar on beş yaşlarındaydı herhalde. Oğlan iki yıl önce evlendi, hem de kızın bir akrabasıyla. O nişanı da hatırlayan kalmadı.

ANNE: Sen nasıl hatırlıyorsun?

KOMŞU KADIN: Nereden bulursun bu soruları!

ANNE: Herkes kendi yarasını deşmekten hoşlanır. Nişanlısı kimdi?

KOMŞU KADIN: Leonardo.

ANNE: Hangi Leonardo?

KOMŞU KADIN: Felix'lerin Leonardo.

ANNE: Felix'lerin mi!

KOMŞU KADIN: Leonardo'nun ne suçu var, be kadın? Olay olduğunda sekiz yaşındaydı.

ANNE: Doğru... Ama Felix adını ne zaman duysam aynı şey oluyor. (*Mırıldanarak*) Felix'i duyuyorum, ağzıma çamur doluyor sanki; (*tükürür*) tükürmem gerekiyor, öldürmemek için tükürmem gerekiyor.

KOMŞU KADIN: Toparlan biraz, böyle yapmakla ne geçiyor eline?

ANNE: Hiçbir şey. Ama sen halimi anlarsın.

KOMŞU KADIN: Oğlunun saadetine karşı gelme. Hiçbir şey söyleme ona. Yaşlandın artık. Ben de öyle. Sana da, bana da, susmak düşer.

ANNE: Bir şey söylemem.

KOMŞU KADIN: (*Anne'yi öper.*) Söyleme.

ANNE: (*Sakin*) Hayat!...

KOMŞU KADIN: Ben gideyim, benimkiler birazdan döner tarladan.

ANNE: Hava bugün ne sıcak!

KOMŞU KADIN: Ekin biçenlere su götüren çocuklar kapkara olmuşlardı. Hadi, hoşçakal.

ANNE: Güle güle.

(*Anne soldaki kapıya yönelir. Yolun yarısında durur ve yavaşça haç çıkarır.*)

Perde

İkinci Sahne

Pembe boyalı bir oda, bakır eşyalar, kır çiçekleri. Ortada üzeri örtülü bir masa. Sabah vakti. Leonardo'nun Kayınvalidesi kucağındaki bebeği sallar. Karşı köşede Leonardo'nun Karısı tığ işler.

KAYINVALİDE:

Ninni yavrum, ninni.

Koca küheylan
suyu içmedi.

Su karaydı, kara
dallar arasında.

Köprüye varınca
şarkılar söylerdi.

Kimbilir, ah yavrum,
neler gizlerdi su,
uzun kuyruğuyla
yeşil odasında?

LEONARDO'NUN KARISI: (*Alçak sesle*)

Uyu karanfilim,
küheylan suyu içmiyor.

KAYINVALİDE:

Uyu gül ağacım
küheylan durmuş ağlıyor.

Ayağı kanamış,
yelesi buz kesmiş,
gözüne saplanmış
gümüştten bir hançer.

Nehre inmişlerdi.

Ah, o ne inişti!

Güröl güröl kanlar
ırmaktan taşkındı.

LEONARDO’NUN KARISI:

Uyu karanfilim,
küheylan suyu içmiyor.

KAYINVALİDE:

Uyu gül ağacım,
küheylan durmuş ağlıyor.

LEONARDO’NUN KARISI:

İrkildi değince

kıyıdaki suya
yanan dudağında
gümüş sineklerle.

Sarp dağlara doğru
kişnedi yalnızca,
ölü nehrin suyu
boynuna çıkınca.

Ah, koca küheylan
suyu hiç içmedi!

Ah, o kar acısı
şafak küheylanı!

KAYINVALİDE:

Gelme sakın! Bekle,
kapat pencereyi
rüya dallarıyla
dal rüyalarıyla.

LEONARDO’NUN KARISI:

Uyudu bebeğim.

KAYINVALİDE:

Sustu yavrum benim.

LEONARDO'NUN KARISI:

Küheylan, yavrumun

kendi yastığı var.

KAYINVALİDE:

Beşiği çelikten.

LEONARDO'NUN KARISI:

Yorganı pamuktan.

KAYINVALİDE:

Ninni yavrum, ninni.

LEONARDO'NUN KARISI:

Ah, koca küheylan

suyu hiç içmedi!

KAYINVALİDE:

Gelme sakın, girme!

Kaç git dağlara.

Koş boz vadilere

kısrağın yanına.

LEONARDO'NUN KARISI: (*Bakar.*)

Uyudu bebeğim.

KAYINVALİDE:

Dinlen yavrum benim.

LEONARDO'NUN KARISI: (*Alçak sesle*)

Uyu karanfilim,

küheylan suyu içmiyor.

KAYINVALİDE: (*Ayağa kalkar, çok alçak sesle*)

Uyu gül ağacım

küheylan durmuş ağlıyor.

(*Çocuğu içeri götürürler. Leonardo girer.*)

LEONARDO: Çocuk nerede?

LEONARDO'NUN KARISI: Uyudu.

LEONARDO: Dün iyi değildi. Gece hep ağladı.

LEONARDO'NUN KARISI: (*Neşeli*) Bugün iyi, yıldız-
çiçeği gibi. Ya sen? Nalbanta gittin mi?

LEONARDO: Oradan geliyorum. İnanır mısın? İki aydır ata yeni nal takıp duruyorum, sürekli düşüyor. Taşlara takılıp kopuyorlar galiba.

LEONARDO'NUN KARISI: Atı fazla yoruyor olmayasın?

LEONARDO: Yok canım. Neredeyse hiç binmiyorum.

LEONARDO'NUN KARISI: Dün komşular söyledi, seni ovanın öte yanında görmüşler.

LEONARDO: Kim söyledi?

LEONARDO'NUN KARISI: Gebreotu toplayan kadınlar. Şaşırdım tabii. Sen miydin?

LEONARDO: Hayır. Ne işim var benim orada, çorak arazide?

LEONARDO'NUN KARISI: Ben de öyle dedim. Ama at ter içinde kalmış.

LEONARDO: Sen gördün mü atı?

LEONARDO'NUN KARISI: Hayır. Annem görmüş.

LEONARDO: Çocuğun yanında mı o?

LEONARDO'NUN KARISI: Evet. Limonata ister misin?

LEONARDO: Soğuk olsun ama.

LEONARDO'NUN KARISI: Yemeğe de gelmedin...

LEONARDO: Buğday kantarcılarının yanındaydım. Hep böyle oyalarlar insanı.

LEONARDO'NUN KARISI: (*Limonatayı hazırlar, çok sevecen*) Verdikleri fiyat iyi mi?

LEONARDO: Rayiç neyse, o.

LEONARDO'NUN KARISI: Bana bir elbise lazım, çocuğa da bağcıklı başlık.

LEONARDO: (*Kalkar.*) Bir bakayım şuna.

LEONARDO'NUN KARISI: Yavaş ol, uyuyor.

KAYINVALİDE: (*Girer.*) Kuzum, bu atı kim koşturuyor böyle? Hayvan yere yatmış, gözleri yuvalarından uğramış, dünyanın öbür ucundan gelmiş sanırsın.

LEONARDO: (*Hırçın*) Ben.

KAYINVALİDE: Kusura bakma, at senin atın.

L.'NUN KARISI: (*Çekingen*) Buğdayı tarttırmaya gitmiş.
KAYINVALİDE: Bana ne, çatlatsın isterse. (*Oturur.*)

(*Sessizlik.*)

LEONARDO'NUN KARISI: Limonatan soğuk mu?

LEONARDO: Evet.

L.'NUN KARISI: Biliyor musun? Amcamın kızını istemeye geliyorlar.

LEONARDO: Ne zaman?

LEONARDO'NUN KARISI: Yarın. Bir aya kadar düğün olacakmış. Bizi de çağırırlar umarım.

LEONARDO: (*Ciddi*) Bilemiyorum.

KAYINVALİDE: Bana kalırsa oğlanın annesi bu evliliğe pek gönüllü değildi.

LEONARDO: Haksız sayılmaz. O kız tehlikelidir.

LEONARDO'NUN KARISI: İyi kızdır, onun hakkında kötü düşünmeniz hoşuma gitmiyor.

KAYINVALİDE: Kızı tanıdığı için öyle söylüyor. Üç yıl boyunca onun da nişanlısı olmadı mı? (*Kasıtlı*)

LEONARDO: Ama ayrıldım sonra. (*Karısına*) Ağlıyor musun yoksa? Sakın! (*Karısının ellerini sertçe yüzünden çeker.*) Gel gidip çocuğa bakalım. (*Birbirlerine sarılıp içeri giderler.*)

(*Genç Kız neşeyle, koşarak girer.*)

GENÇ KIZ: Hanım teyze!

KAYINVALİDE: Ne var?

GENÇ KIZ: Damat dükkâna geldi, her şeyin en iyisinden aldı.

KAYINVALİDE: Tek başına mı geldi?

GENÇ KIZ: Hayır, annesiyle. Annesi ciddi, heybetli. (*Taklidini yapar.*) O şatafatı bir görseniz!

KAYINVALİDE: Çok paraları var.

GENÇ KIZ: Bir işlemeli çoraplar aldılar! Ah, o çoraplar! Her kadının rüyasına girecek cinsten! Bakın şimdi: şurasında bir kırlangıç (*ayak bileğini gösterir*), şurada bir kayık (*baldırını gösterir*), şurasında da bir gül (*bacağının üst kısmını gösterir*).

KAYINVALİDE: Kızım!

GENÇ KIZ: Gülün tohumları, sapı, her şeyi tamam! Ah!

Baştan aşağı ipekli!

KAYINVALİDE: İki büyük servet birleşecek.

(*Leonardo'yla Karısı girerler.*)

GENÇ KIZ: Neler aldıklarını anlatmaya geldim.

LEONARDO: (*Sertçe*) Bizi ilgilendirmiyor.

LEONARDO'NUN KARISI: Bırak anlatsın.

KAYINVALİDE: Leonardo, abartıyorsun.

GENÇ KIZ: Özür dilerim. (*Ağlayarak çıkar.*)

KAYINVALİDE: Elalemle kavgaya etmenin ne anlamı var?

LEONARDO: Size fikrinizi sormadım. (*Oturur.*)

KAYINVALİDE: Pekala.

(*Sessizlik*)

LEONARDO'NUN KARISI: (*Leonardo'ya*) Neyin var senin? Kafanın içinden neler geçiyor? Bana hiçbir şey söylemiyorsun, hiçbir şey bilmiyorum...

LEONARDO: Yeter.

L.'NUN KARISI: Hayır. Gözüme içine bakıp söyleyeceksin.

LEONARDO: Bırak beni. (*Ayağa kalkar.*)

L.'NUN KARISI: Nereye gidiyorsun hayatım?

LEONARDO: (*Hırçın*) Susar mısın?

KAYINVALİDE: (*Kızına, kararlı*) Sus! (*Leonardo çıkar.*) Çocuk! (*İçeri gider, kucağında çocukla döner.*) (*Leonardo'nun Karısı hep ayakta, kıpırtısız durmaktadır.*)

Ayağı kanamış,
yelesi buz kesmiş,
gözüne saplanmış
gümüşten bir hançer.
Nehre inmişlerdi.
Ah, o ne inişti!
Gürül gürül kanlar
ırmaktan taşkındı.

L.'NUN KARISI: (*Ağır ağır, rüyada gibi döner.*)

Uyu karanfilim,
küheylan suyu içmiyor.

KAYINVALİDE:

Uyu gül ağacım,
küheylan durmuş ağlıyor.

LEONARDO'NUN KARISI:

Ninni yavrum, ninni.

KAYINVALİDE:

Ah, koca küheylan,
suyu hiç içmedi!

LEONARDO'NUN KARISI: (*Dokunaklı*)

Gelme sakın, girme!

Kaç git dağlara!

Ah, o kar acısı,
şafak küheylanı!

KAYINVALİDE: (*Ağlar*)

Uyudu bebeğim...

L.'NUN KARISI: (*Ağlayarak yavaşça yaklaşır.*)

Dinlen yavrum benim...

KAYINVALİDE:

Uyu karanfilim,
küheylan suyu içmiyor.

L.'NUN KARISI: (*Ağlayarak masaya yaslanır.*)

Uyu gül ağacım,
küheylan durmuş ağlıyor.

Perde

Üçüncü Sahne

Gelinin oturduğu mağara-evin içi. Dipte, iri pembe çiçeklerden bir haç. Yuvarlak kapılarda pembe kurdeleli dantel perdeler. Beyaz, sert malzemeden duvarlarda yuvarlak yelpazeler, mavi sürahiler, küçük aynalar.

HİZMETÇİ: Buyrun... (*Aşırı nazık, mütevazı bir riya-kârlıkla davranır. Damat ve Anne girerler. Anne siyah saten giysiler içindedir, başında dantel örtü vardır. Damat siyah kadife takım giymiş, iri bir altın zincir takmıştır.*) Oturmaz mıydınız? Şimdi gelirler. (*Çıkar.*) (*Anne-oğul, oturup heykel gibi hiç kıpırdamadan dururlar. Uzun bir sessizlik.*)

ANNE: Saatin yanında mı?

DAMAT: Evet. (*Saati çıkarıp bakar.*)

ANNE: Dönüşte geç kalmayalım. Ne kadar uzakta oturuyor bu insanlar!

DAMAT: Ama arazi güzel.

ANNE: Güzel ama pek ıssız. Dört saatlik yolda ne bir ev var, ne bir ağaç.

DAMAT: Çorak arazi de ondan.

ANNE: Baban olsa buraları ağaçla kaplardı.

DAMAT: Su olmadan ha?

ANNE: Suyu bulurdu bir yerden. Benimle üç yıl evli kaldı, o arada on tane kiraz ağacı dikti. (*Hatırlar.*) Değirmenin

oradaki üç ceviz ağacı, koca bir bağ, bir de erendiz denen bitki, koyu pembe çiçekler açar; kurudu sonra. (*Sessizlik.*)

DAMAT: (*Gelini kastederek*) Giyiniyor herhalde.

(*Gelinin Babası girer. Bembeyaz saçlı bir ihtiyardır. Baş eğik yürür. Anne ve Damat ayağa kalkıp konuşmadan tokaşırlar.*)

BABA: Yol uzun sürdü mü?

ANNE: Dört saat. (*Otururlar.*)

BABA: Uzun yoldan gelmişsiniz.

ANNE: Ben artık yaşlandım, o nehir yollarına, uçurumlara dayanamıyorum.

DAMAT: Baş dönüyor. (*Sessizlik*)

BABA: Halfa iyi ürün verdi.

DAMAT: İyiydi gerçekten.

BABA: Benim zamanımda bu arazide halfa bile yetişmezdi. Toprak faydalı bir şey versin diye onu cezalandırmak, hattâ ağlayıp yakarmak zorunda kaldık.

ANNE: Şimdi ürün veriyor ama. Şikâyet etme. Ben senden bir şey istemeye gelmedim.

BABA: (*Gülümser.*) Sen benden daha zenginsin. Sizin bağlar bir servet değerinde. Her asma bir gümüş eder. Benim üzüldüğüm şey, arazilerin birbirinden ayrı olması... anlatabiliyor muyum? Ben bütün arazinin bir arada olmasını isterim. Kalbimde bir yara var, o da arazimin orta yerindeki ufacık bir sebze bahçesi; dünyanın parasını versem satmıyorlar.

DAMAT: Hep öyle olur.

BABA: Yirmi çift öküz koşup senin bağları buraya getirebilsek, yamaca yerleştirebilsek ne güzel olurdu!

ANNE: Niyeymiş o?

BABA: Benim malım kızımın, seninki de oğlunun sayılır. İşte bunun için. Hepsini bir arada görmek için; asıl güzel olan budur!

DAMAT: Hem daha az iş olurdu.

ANNE: Ben ölünce onu satar, buraya bitişik bir yer alırsınız.

BABA: Satmak mı! Ne satması! Almak lazım kızım, hepsini almak lazım. Benim erkek evladım olsaydı, dereye kadar bütün bu tepeyi alırdım. Toprak iyi değildir burada, ama bileğe kuvvet, düzeltilir; gelen geçen, meyveni çalan da olmaz, rahat uyursun. (*Sessizlik*)

ANNE: Gelişimin sebebi malum.

BABA: Evet.

ANNE: Eee?

BABA: Bence münasiptir. Onlar aralarında anlaşmış.

ANNE: Benim oğlumun serveti de, sağlığı da yerinde.

BABA: Benim kızın da öyle.

ANNE: Oğlum yakışıklıdır. Hayatına başka kadın girmemiştir. Namusludur, güneşe serilmiş çarşaftan daha temizdir.

BABA: Benim kız methetmekle bitmez. Saat üçte, Çobanyıldızıyla birlikte kalkıp ekmek yoğurur. Ağzı var, dili yok; vur ensesine, al lokmasını; her türlü nakış gelir elinden; dişleriyle bir halatı koparır.

ANNE: Tanrı yuvalarını kutsasın.

BABA: Amin.

(*Hizmetçi iki tepsiyle girer. Birinde kadehler, ötekinde tatlılar vardır.*)

ANNE: (*Oğluna*) Düğün ne zaman olsun?

DAMAT: Haftaya perşembe.

BABA: Kız o gün yirmi iki yaşını bitirecek.

ANNE: Yirmi iki mi! Büyük oğlum yaşasaydı, o yaşta olacaktı. İnsanlar sustalıyı icat etmemiş olsa, kanlı canlı bir erkek olarak yaşamaya devam edecekti.

BABA: Düşünmemek daha iyi.

ANNE: Her an aklımda. Elini vicdanına koyup düşün.

BABA: Perşembeye öyleyse. Değil mi?

DAMAT: Evet.

BABA: Bizler gelin ve damatla birlikte kiliseye kadar faytonla gideriz, kilise çok uzakta; davetliler de kendi arabalarıyla, binek hayvanlarıyla gelirler.

ANNE: Anlaştık.

(*Hizmetçi geçer.*)

BABA: Söyle ona, gelebilir artık. (*Anne'ye*) Kızımı beğenirsen çok sevineceğim.

(*Gelin girer. Alçakgönüllü bir edayla kollarını iki yana sarkıtmış, başını eğmiştir.*)

ANNE: Yaklaş bakalım. Memnun musun?

GELİN: Evet efendim.

BABA: O kadar resmî olma. Eninde sonunda annen olacak.

GELİN: Memnunum. İsteyerek evet dedim.

ANNE: Tabii. (*Gelin'in çenesini tutar.*) Bak bakayım yüzüme.

BABA: Tıpkı karıma benzer.

ANNE: Öyle mi? Ne güzel gözler bunlar! Kızcağızım, sen evlenmek nedir, biliyor musun?

GELİN: (*Ciddi*) Biliyorum.

ANNE: Bir erkek, çocuklar ve geri kalan her şey için de iki metre eninde bir duvar.

DAMAT: Başka ne gerekir ki?

ANNE: Hiç. Hepsi yaşasın, yeter! Yaşasınlar da!

GELİN: Ben üstüme düşeni yapacağım.

ANNE: Bunlar hediyelerin.

GELİN: Teşekkür ederim.

BABA: Bir şey almaz mısınız?

ANNE: Ben istemem. (*Damat'a*) Sen?

DAMAT: Ben alayım. (*Bir tatlı alır. Gelin de bir tatlı alır.*)

BABA: (*Damat'a*) Şarap?

ANNE: Ağzına koymaz.

BABA: En güzeli!

(*Sessizlik. Hepsi ayaktadır.*)

DAMAT: (*Gelin'e*) Yarın gelirim.

GELİN: Kaçta?

DAMAT: Beşte.

GELİN: Bekleyeceğim.

DAMAT: Senin yanından ayrılırken içim parçalanıyor, boğazıma bir yumruk oturuyor.

GELİN: Kocam olduğun zaman geçecek.

DAMAT: Ben de öyle diyorum.

ANNE: Hadi gidelim. Güneş bizi beklemez. (*Baba'ya*) Her konuda anlaştık mı?

BABA: Anlaştık.

ANNE: (*Hizmetçi'ye*) Hoşçakal.

HİZMETÇİ: Yolunuz açık olsun.

(*Anne Gelin'i öper, sessizce kapıya giderler.*)

ANNE: (*Eşikte*) Hoşçakal kızım. (*Gelin eliyle selamlayarak karşılık verir.*)

BABA: Ben sizi geçireyim. (*Çıkarlar.*)

HİZMETÇİ: Hediyelere baksak ya, merakımdan çatlayacağım.

GELİN: (*Hırçın*) Bırak şimdi.

HİZMETÇİ: Kızım, göstereyim!

GELİN: Canım istemiyor.

HİZMETÇİ: Hiç değilse çorapları göster. Hepsi işlemliymiş diyorlar. Hadi!

GELİN: Hayır dedim ya!

HİZMETÇİ: Peki, peki, tamam. Senin canın evlenmek istemiyor galiba.

GELİN: (*Öfkeyle elini ısıtır.*) Aah!

HİZMETÇİ: Kızım, canım, neyin var? Prenses hayatın bitiyor diye mi üzülyyorsun? Acıklı şeyler düşünme. Bir derdin mi var? Yok. Hadi, hediyelere bakalım. (*Kutuyu alır.*)

GELİN: (*Hizmetçi'nin bileklerine yapışır.*) Bırak şunu.

HİZMETÇİ: Ah, yapma!

GELİN: Bırak dedim.

HİZMETÇİ: Erkek gibi kuvvetlisin.

GELİN: Erkek işlerini hep kendim yapmadım mı? Keşke erkek olsaydım.

HİZMETÇİ: Öyle söyleme!

GELİN: Sus dedim sana. Başka şeyden söz edelim.

(Sahnede ışık giderek azalır. Uzun sessizlik.)

HİZMETÇİ: Dün gece at sesi duydun mu?

GELİN: Kaçta?

HİZMETÇİ: Üçte.

GELİN: Sürüden kaçmıştır.

HİZMETÇİ: Olamaz. Binicisi vardı.

GELİN: Nereden biliyorsun?

HİZMETÇİ: Gözümle gördüm. Senin pencerenin önünde durdu. Çok şaşırdım.

GELİN: Nişanlım olmasın? O saatlerde geldiği oldu.

HİZMETÇİ: Değildi.

GELİN: Kim olduğunu gördün mü?

HİZMETÇİ: Evet.

GELİN: Kimdi?

HİZMETÇİ: Leonardo.

GELİN: (Sertçe) Yalan! Yalan! Niye gelsin buraya?

HİZMETÇİ: Geldi.

GELİN: Sus! Dilini eşek arısı soksun! (At sesi duyulur.)

HİZMETÇİ: (Pencereden) Gel, eğil bak. O muymuş?

GELİN: Oymuş!

Perde hızla iner.

İkinci Perde

Birinci Sahne

Gelinin evinin sofası. Dipte büyük bir kapı. Gece vakti. Gelin, üzerinde plili, bol dantelli ve nakışlı beyaz bir jüpon ve kolsuz, beyaz bir bluzla görünür. Hizmetçi de aynı kıyafeti giymiştir.

HİZMETÇİ: Saçını burada tarayalım.

GELİN: İçeride sıcaktan durulmuyor.

HİZMETÇİ: Buralarda şafak vakti bile hava serinlemiyor. *(Gelin alçak bir iskemleye oturur, elinde tuttuğu küçük aynaya bakar. Hizmetçi Gelin'in saçlarını tarar.)*

GELİN: Annemin memleketi çok ağaçlık bir yermiş. Bereketli araziymiş.

HİZMETÇİ: Çok da neşeli kadındı.

GELİN: Ama burada helak olmuş.

HİZMETÇİ: Kader.

GELİN: Hepimizin helak olduğu gibi. Duvarlardan ateş fışkırıyor. Ayy! Çok çekme.

HİZMETÇİ: Şu bukleyi düzeltmek istiyorum da... Alnına düşün şöyle. *(Gelin aynaya bakar.)* Ne kadar güzelsin! Ah! *(Hararetle Gelin'i öper.)*

GELİN: *(Ciddi)* Taramaya devam etsene.

HİZMETÇİ: *(Tarar.)* Ne kadar talihlisin, bir erkeği kucaklayacak, öpeceksin, ağırlığını üstünde hissedeceksin.

GELİN: Sus!

HİZMETÇİ: En güzeli de, uyandığın zaman onu yanında hissedersin; soluğu, bir bülbülün incecik tüyü gibi, omuzlarını okşar.

GELİN: (*Sertçe*) Susar mısın?

HİZMETÇİ: Ama yavrucuğum! Düğün dediğin ne? Düğün budur, başka bir şey değil. Tatlılar mı, çiçek demetleri mi düğün? Hayır. Işıl ışıl bir yatak, bir erkek ve bir kadındır.

GELİN: Bunlar konuşulmaz.

HİZMETÇİ: O başka. Ama çok neşeli bir şeydir!

GELİN: Ya da çok acı.

HİZMETÇİ: Portakal çiçeklerini şuradan şuraya takacağım, tacın saçlarının üstünde parlasın diye. (*Portakal çiçeği dalını takıp dener.*)

GELİN: (*Aynaya bakar.*) Versene. (*Portakal çiçeklerini eline alır, bakar, başı önüne düşer.*)

HİZMETÇİ: Ne oluyor?

GELİN: Rahat bırak beni.

HİZMETÇİ: Hüzünlenmenin sırası mı şimdi! (*Canlı*) Ver şu çiçekleri. (*Gelin çiçekleri yere atar.*) Kızım! Tacı yere atıp Tanrı'nın gazabına mı uğramak istiyorsun? Kaldır bakayım başını! Evlenmek istemiyor musun yoksa? Söyle. Hâlâ vazgeçebilirsin. (*Ayağa kalkar.*)

GELİN: Ruhum daraldı. İçim sıkıldı birden. Herkese olmaz mı?

HİZMETÇİ: Sen nişanlıyı seviyorsun.

GELİN: Seviyorum.

HİZMETÇİ: Evet, evet, eminim.

GELİN: Ama bu çok büyük bir adım.

HİZMETÇİ: O adımı atmak gerek.

GELİN: Söz verdim bir kere.

HİZMETÇİ: Tacını takayım.

GELİN: (*Oturur.*) Çabuk ol, neredeyse gelirler.

HİZMETÇİ: En az iki saat önce çıkmışlardır yola.

GELİN: Buradan kiliseye ne kadar yol var?

HİZMETÇİ: Dereden gidersen beş fersah, yoldan gidersen iki misli.

(Gelin ayağa kalkar, Hizmetçi ona bakıp heyecanlanır.)

Uyansın gelin

düğün günüdür bugün.

Yeryüzünün ırmakları

taşısın tacını!

GELİN: *(Gülümser)* Hadi.

HİZMETÇİ: *(Heyecanla Gelin'i öpüp çevresinde dans eder.)*

Uyansın

çiçekli defneden

taze bir demetle.

Uyansın

gövdesiyle, dalıyla

ulu defnelerin!

(Kapı tokmağının sesi duyulur.)

GELİN: Aç kapıyı! İlk konuklar herhalde. *(İçeri gider. Hizmetçi kapıyı açar, şaşırır.)*

HİZMETÇİ: Sen ha?

LEONARDO: Benim. Günaydın.

HİZMETÇİ: İlk gelen sensin!

LEONARDO: Davetli değil miyim?

HİZMETÇİ: Davetlisin.

LEONARDO: İyi ya, ben de geldim.

HİZMETÇİ: Karın nerede?

LEONARDO: Ben atla geldim. O yoldan geliyor.

HİZMETÇİ: Kimseyle karşılaşmadın mı?

LEONARDO: Atla geçtim onları.

HİZMETÇİ: Hayvanı öldüreceksin bu gidişle.

LEONARDO: Öleceği varsa ölür!

(Sessizlik)

HİZMETÇİ: Otur. Daha kimse kalkmadı.

LEONARDO: Ya gelin?

HİZMETÇİ: Şimdi giydireceğim onu.

LEONARDO: Gelin! Ne kadar mutludur kimbilir!

HİZMETÇİ: (*Konuyu değiştirir.*) Çocuk nasıl?

LEONARDO: Hangi çocuk?

HİZMETÇİ: Seninki, oğlun.

LEONARDO: (*Uykuda gibidir, hatırlar.*) Ha!

HİZMETÇİ: Onu da getiriyorlar mı?

LEONARDO: Hayır.

(*Sessizlik. Çok uzaktan şarkılar duyulur.*)

SESLER:

Uyansın gelin,

düğün günüdür bugün!

LEONARDO:

Uyansın gelin,

düğün günüdür bugün!

HİZMETÇİ: Düğün alayı. Daha çok uzaktalar.

LEONARDO: (*Ayağa kalkar.*) Gelin büyük bir taç takacak, değil mi? O kadar büyük olmamalıydı. Biraz daha küçük olsa, daha çok yakışır. Göğsüne takacağı portakal çiçeklerini getirdi mi damat?

GELİN: (*Hâlâ jüponuyla, başında portakal çiçeğinden tacıyla girer.*) Getirdi.

HİZMETÇİ: (*Sertçe*) Böyle çıkmasana.

GELİN: Ne fark eder? (*Ciddi*) Çiçeğin gelip gelmediğini niye soruyorsun? Bir niyetin mi var?

LEONARDO: Yok. Ne gibi bir niyetim olabilir ki? (*Yaklaşır.*) Sen beni tanırsın, bir niyetim olmadığını bilmen gerekir. Söylesene. Ben senin için neydim? Hatıralarını tazele. Ama iki öküzle harap bir kulübenin hiçbir değeri yok. Me-se-le bu.

GELİN: Niye geldin?

LEONARDO: Evliliğini görmeye.

GELİN: Ben de seninkini gördüm!

LEONARDO: Senin marifetin, sen kendi ellerinle yaptın.

Beni öldürebilirler, ama kara çalamazlar. Gümüş ne kadar parlak olsa da, bazen kararır.

GELİN: Yalan!

LEONARDO: Daha fazla konuşmak istemiyorum, asabi adamım ben, bütün bu tepeler haykırışlarımı duysun istemem.

GELİN: Benim çığlıklarım seninkileri bastırır.

HİZMETÇİ: Bu laflara bir son verin. Senin geçmişten söz etmemen gerek. (*Hizmetçi telaşla kapıya bakar.*)

GELİN: Doğru söylüyor. Hattâ seninle hiç konuşmam gerekir. Ama sen beni görmeye, düğünümü gözetlemeye gelince, art niyetle çiçeği sorunca, kan beynime sıçradı. Git kapıda karını bekle.

LEONARDO: Niye, senle ben konuşamaz mıyız?

HİZMETÇİ: (*Öfkeli*) Hayır, konuşamazsınız.

LEONARDO: Evlendiğimden beri, gece gündüz hep suç kimindi diye düşünüyorum; her düşündüğümde yeni bir suç çıkıp bir öncekini unutturuyor, ama hep bir suç var!

GELİN: Çölün ortasına hapsolmuş bir kızı köşeye sıkıştırmak, atlı bir erkek için çok kolaydır. Ama benim gururum var. Onun için evleniyorum. Kocamla inzivaya çekileceğim, onu her şeyden çok sevmek benim görevim.

LEONARDO: Gururun sana hiçbir faydası yok. (*Yaklaşır.*)

GELİN: Yaklaşma!

LEONARDO: Susup için için yanmak, kendimize verebileceğimiz en büyük ceza. Gurur benim ne işime yaradı, seni görmemenin, geceler boyu seni uyanık bırakmanın ne faydası oldu? Hiç! Ateşimi körüklemeye yaradı! Sen, zamanla yaralar iyileşir, duvarlar insanı saklar sanıyorsun, ama öyle değil, öyle değil. Bir şey insanın yüreğine yerleşince kimse onu yerinden sökemez!

GELİN: (*Titreyerek*) Seni dinlemeye dayanamıyorum. Sesini duymaya dayanamıyorum. Sanki bir şişe içki içmişim de güllerden bir yatakta uyuyorum. Sesin beni sürüklüyor, boğulacağımı biliyorum, yine de peşinden gidiyorum.

HİZMETÇİ: (*Leonardo'nun yakasına yapışır.*) Derhal gitmen gerek buradan!

LEONARDO: Onunla son defa konuşuyorum. Sen merak etme.

GELİN: Çılgınlık bu, biliyorum, buna katlanmak yüreğimi parçalıyor; yine de durup dinliyorum, kollarını sallayışını seyrediyorum.

LEONARDO: Bunları sana söylemeden içim rahat etmeyecekti. Ben evlendim. Şimdi de sen evlen bakalım.

HİZMETÇİ: (*Leonardo'ya*) Evlenecek tabii!

SESLER: (*Şarkı daha yakından duyulur.*)

Uyansın gelin,
düğün günüdür bugün.

GELİN: Uyansın gelin! (*Odasına gitmek üzere koşarak çıkar.*)

HİZMETÇİ: Düğün alayı geldi. (*Leonardo'ya*) Sakın bir daha ona yaklaşma.

LEONARDO: Merak etme. (*Soldan çıkar.*)

(*Gün ışımaya başlar.*)

BİRİNCİ GENÇ KIZ: (*Girer.*)

Uyansın gelin,
düğün günüdür bugün;
delikanlılar çalıp söylesin,
balkonlar çelenklerle bezensin.

SESLER:

Uyansın gelin!

HİZMETÇİ: (*Patırıyla*)

Uyansın,
çiçekli sevgiden
taze bir demetle.

Uyansın,
gövdesiyle, dalıyla,
ulu defnelerin!

İKİNCİ GENÇ KIZ: (*Girer.*)

Uyansın,
uzun saçları,
kar beyazı gömleğiyle,
gümüşlü rügan pabuçları,
alnında yaseminlerle.

HİZMETÇİ:

Ah, çoban kızı!

Ay göründü bak.

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Ah, yakışıklı!

Şapkanı zeytinliğe bırak!

BİRİNCİ DELİKANLI: (*Şapkasını havada sallayarak girer.*)

Uyansın gelin,
geliyor kırlardan
şarkılarla düğün alayı,
tepsilerde yıldızçiçekleri,
badem çörekleri.

SESLER:

Uyansın gelin!

İKİNCİ GENÇ KIZ:

Gelin
takmış beyaz çiçekten tacını,
damat
bağlıyor sırma fiyonklarını.

HİZMETÇİ:

Oğulotu kokusu
uyutmuyor gelini.

ÜÇÜNCÜ GENÇ KIZ: (*Girer.*)

Portakal bahçesinde
kaşıkla örtü, damadın hediyesi.
(*Üç davetli girer.*)

BİRİNCİ DELİKANLI:

Uyan güvercin!

Şafak aydınlattı

karanlık çanları.

DAVETLİ:

Gelin, gelin, beyaz gelin,
bugün genç kızsın,
yarınsa kadın.

BİRİNCİ GENÇ KIZ;

Esmerim, aşağı insan,
ipek eteğini sürüsen.

DAVETLİ:

Esmer güzelim, aşağı insan,
sabahın çiyli serinliğine gelsen.

BİRİNCİ DELİKANLI:

Uyansa hanımcığım, uyansa,
gelse dışarı, çiçek yağmuruna.

HİZMETÇİ:

Bir gömlek işleyeceğim ona,
nar çiçeği kurdeleli,
her kurdelede bir âşıkmerdiveni
etrafı biyelerle çevrili.

SESLER:

Uyansın gelin.

BİRİNCİ DELİKANLI:

Düğün günüdür bugün!

DAVETLİ:

Düğün gününde
güzelliğin göz kamaştıracak;
dağ çiçeği, seni gören
yüzbaşı karısı sanacak.

BABA: (*Girer.*)

Damat bir yüzbaşı karısı
götürecek yanında.

İşte geliyor öküzleriyle, hazineyi almaya!

ÜÇÜNCÜ GENÇ KIZ:

Damat

benziyor saf altına.

Yürürken

karanfiller bitiyor ayaklarında.

HİZMETÇİ:

Ah, talihli kızım benim!

İKİNCİ DELİKANLI:

Uyansın gelin.

HİZMETÇİ:

Ah, güzeller güzelim!

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Düğün alayı sesleniyor
pencerelerden.

İKİNCİ GENÇ KIZ:

Gelsin artık gelin.

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Gelsin artık, gelsin!

HİZMETÇİ:

Haydi bakalım

çalınsın çanlar!

BİRİNCİ DELİKANLI:

Buraya geliyor! Çıkıyor işte!

HİZMETÇİ:

Kalkıyor düğün alayı,

bir boğa misali!

(Gelin görünür. Etekleri kabarık, uzun kuyruğu kırmalı tüller ve sert dantellerle çevrili, 1900'ler modeli siyah bir elbise giymiştir. Portakal çiçeklerinden tacı, alına düşen perçemin üzerine oturtulmuştur. Gitarlar çalınır. Genç Kızlar Gelin'i öper.)

ÜÇÜNCÜ GENÇ KIZ: Saçına ne esansı sürdün?

GELİN: *(Güler.)* Bir şey sürmedim.

İKİNCİ GENÇ KIZ: *(Gelin'in elbisesine bakar.)* Bu ku-
maşın bir eşi daha bulunmaz.

BİRİNCİ DELİKANLI: İşte, damat geldi!

DAMAT: Merhaba!

BİRİNCİ GENÇ KIZ: (*Damat'ın kulağına bir çiçek iliştirir.*)

Damat

benziyor saf altına.

İKİNCİ GENÇ KIZ:

Gözlerinden etrafa

huzur yayılıyor adeta!

(*Damat Gelin'in yanına gider.*)

GELİN: Neden bu pabuçları giydin?

DAMAT: Bunlar siyahtan daha iç açıcı.

LEONARDO'NUN KARISI: (*Girip Gelin'i öper.*) Hayırlı olsun!

(*Herkes aynı anda konuşur.*)

LEONARDO: (*Bir görevi yerine getirirmiş edasıyla girer.*)

İşte düğün sabahı

takıyoruz tacını.

LEONARDO'NUN KARISI:

Kırlar neşelensin diye

saçından damlayan çiyle!

ANNE: (*Baba'ya*) Bunlar da mı gelmiş?

BABA: Akrabamızdır. Bugün bağışlama günü!

ANNE: Susarım, ama bağışlamam.

DAMAT: Seni mutluluk tacıyla görmek ne güzel!

GELİN: Hemen gidelim kiliseye!

DAMAT: Acelen mi var?

GELİN: Evet. Senin karın olmak, seninle yalnız kalmak, senin sesinden başka ses duymamak istiyorum.

DAMAT: Benim de istediğim bu!

GELİN: Bir tek senin gözlerini göreyim. Beni öyle sıkı kucakla ki, rahmetli annem çağırrsa bile senden ayrılamayayım.

DAMAT: Kollarım güçlü. Seni kırk yıl kucaklayacağım.

GELİN: (*Damat'ın kolunu tutar, dokunaklı.*) Ömür boyu!

BABA: Hemen gidelim! Atlara, arabalara binelim! Güneş göründü bile.

ANNE: Dikkatli olun! Bir aksilik çıkmasın.

(Dipteki büyük kapı açılır. Çıkmaya başlarlar.)

HİZMETÇİ: *(Ağlar.)*

Evinden çıkarken
beyaz genç kız,
unutma ki bir yıldız
gibi parlamaktasın...

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Tertemiz hem bedenim, hem giysilerin,
çıkıyorsun kapısından evinin.

(Çıkmaya devam ederler.)

İKİNCİ GENÇ KIZ:

Evinden çıktın işte
gidiyorsun kiliseye!

HİZMETÇİ:

Rüzgâr çiçek yağıdırıyor
kumların üzerine!

ÜÇÜNCÜ GENÇ KIZ:

Ah, beyaz genç kız!

HİZMETÇİ:

Başörtüsünün danteli
karanlık bir rüzgâr sanki.

(Çıkarlar. Gitar, kastanyet ve tef sesleri duyulur. Leonardo ve Karısı tek başlarına kalırlar.)

LEONARDO’NUN KARISI: Hadi gidelim.

LEONARDO: Nereye?

LEONARDO’NUN KARISI: Kiliseye. Atla gitmeyeceksin ama. Benimle geleceksin.

LEONARDO: Arabayla mı?

LEONARDO’NUN KARISI: Ya neyle?

LEONARDO: Ben arabaya binecek adam değilim.

LEONARDO’NUN KARISI: Ben de düğüne kocasından ayrı gidecek kadın değilim. Yetti artık!

LEONARDO: Bana da yetti!

LEONARDO’NUN KARISI: Niye öyle bakıyorsun bana? Gözlerinde oklar var sanki.

LEONARDO: Gidelim!

LEONARDO’NUN KARISI: Ne olup bittiğini bilmiyorum. Ama aklım orada, düşünmek istemiyorum oysa. Bildiğim tek şey var: Senin için ben yokum artık. Fakat bir çocuğum var! Biri de yolda. Hayat devam ediyor. Annemin kadri de buydu. Ama buradan sensiz çıkmayacağım.

(Dışarıda sesler.)

SESLER:

Evinden çıkarken,
Kiliseye doğru,
unutma ki bir yıldız
gibi parlamaktasın!

LEONARDO’NUN KARISI: *(Ağlar.)*

Unutma ki bir yıldız
gibi parlamaktasın!

Ben de evimden böyle çıkmıştım. Ağzım kulaklarıma varıyordu.

LEONARDO: *(Ayağa kalkar.)* Gidelim.

LEONARDO’NUN KARISI: Benimle geleceksin ama!

LEONARDO: Peki. *(Sessizlik)* Yürüsene, hadi! *(Çıkarlar.)*

SESLER:

Evinden çıkarken,
Kiliseye doğru,
unutma ki bir yıldız
gibi parlamaktasın!

Perde yavaşça iner.

İkinci Sahne

Gelinin oturduğu mağara-evin dışı. Gri-beyaz ve soğuk mavi tonlar. Büyük frenkincirleri. Koyu, gümüşü renkler. Ucuz çanak-çömleklerin üzerindeki manzaralara benzer, katı, saman rengi bir yayla görüntüsü.

HİZMETÇİ: *(Bir sofraya kadehler ve tepsiler dizer.)*

Dönüyordu,
dönüyordu değirmen,
su akıyordu.

Geliyor düğün alayı:
aralansın dallar,
ay ışığıyla donansın
beyaz parmaklıklar.

Sofralar kurulsun! *(Yüksek sesle)*
Şarkı söylüyordu. *(Acıklı bir sesle)*
Şarkı söylüyordu gelinle damat,
su akıyordu.

Geliyor düğün alayı,
yerdeki buz
ışıl ışıl yansın,

acıbademler balla dolup taşsın.
Şaraplar dolsun! *(Yüksek sesle)*
Güzeller güzeli. *(Acıklı bir sesle)*

Dünya güzeli,
bak nasıl akıyor su.
Geliyor düğün alayın
eteklerini topla,
damadın kanadı altında,
evinden artık hiç çıkma.
Damat bir güvercindir çünkü;
yüreği bir kordur, yanar,
yere dökülen kanların
şırıltısını bekler kırlar.
Dönüyordu,
dönüyordu değirmen,
su akıyordu.

Geliyor düğün alayın,
sular ısl ısl yansın!

ANNE: (*Girer.*) Nihayet!

BABA: İlk gelenler biz miyiz?

HİZMETÇİ: Hayır. Az önce Leonardo'yla karısı geldiler.
Deli gibi sürmüşler arabayı. Geldiklerinde karısı korkudan
ölmek üzereydi. Atla gelir gibi gelmişler yolu.

BABA: Leonardo bela arıyor. Adamın kanı bozuk.

ANNE: Bozuk olacak tabii! Bütün ailesi gibi. Büyükd-
desinin kanı; ilk o başlamıştı öldürmeye, soysuz torunları da
devam ediyor; bıçak erbabı, riyakâr insanlar.

BABA: Kapatalım bu konuyu!

HİZMETÇİ: Nasıl kapatsın?

ANNE: Acısını damarlarımın ucunda bile hissediyorum.
Onlara baktığımda, benim sevdiklerimi öldüren eli görüyo-
rum sadece. Bana bir baksana. Deli gibi görünmüyor mu-
yum? Yüreğimde sıkışıp kalanları haykıramadığım için de-
lirdim. Yüreğimde hep fişkırmaya hazır bir çığlık duruyor;
onu gemlemek, örtülerin altına saklamak zorundayım. Ama
ölüleri alıp götürürler, susmak zorunda kalırsın. Yoksa in-
sanlar tenkit eder. (*Üstündeki pelerini çıkarır.*)

BABA: Bugün bunları hatırlamanın zamanı değil.

ANNE: Konu açılınca mecburen konuşuyorum. Özellikle de bugün. Çünkü bugün evimde yalnız kalacağım.

BABA: Evin kalabalıklaşacağı günü bekleyeceksin.

ANNE: Umudum o: torunlar. (*Otururlar.*)

BABA: Çok çocukları olsun istiyorum. Bu toprağın ücretsiz bilek gücüne ihtiyacı var. Nereden fışkıracağı belli olmayan zararlı otlarla, devedikenleriyle, taşlarla sürekli mücadele etmek lazım. Bu bilek gücünün de, efendilere ait olması gerekir, cezalandırıp hükmetmesi, tohumları ekmesi gerekir. Bol bol erkek evlada ihtiyaç var.

ANNE: Kız da lazım! Erkek evlat rüzgâra kapılır gider! Mecburen silah kullanır. Halbuki kızlar sokağa bile çıkmaz.

BABA: (*Neşeli*) Bence hem oğulları, hem kızları olacak.

ANNE: Oğlum üstüne düşeni yapar. Tohumu sağlamdır. Babası bana çok evlatlar verebilirdi.

BABA: Keşke hemen bir günde olabilseydi. Art arda iki üç oğulları olsaydı.

ANNE: Öyle olmaz ki. Çok vakit alır. İşte onun için de, evladının kanını yerde görmek feci bir şeydir. Bir dakikacık akan bir pınar gibi; bizim yıllarımıza mal olmuştur oysa. Ben oğlumun yanına vardığımda, sokağın ortasına devrilmişti. Ellerimi kanına daldırıp sonra da yaladım. Çünkü o benim kanımdı. Bunun ne demek olduğunu bilemezsin. O kanla sulanan toprağı billurdan, topazdan bir mahfazada saklamak isterdim.

BABA: Şimdi bekleyip umut edeceksin. Benim kızımın eni, senin oğlunun da gücü kuvveti var.

ANNE: Ben de onun için umutluyum. (*Ayağa kalkarlar.*)

BABA: Buğday tepsilerini hazırla.

HİZMETÇİ: Hepsi hazır.

LEONARDO'NUN KARISI: (*Girer.*) Hayırlı uğurlu olsun!

ANNE: Teşekkür ederim.

LEONARDO: Kutlama olacak mı?

BABA: Kısa bir kutlama olacak. Davetlilerin zamanı kıt.

HİZMETÇİ: İşte geldiler!

(Davetliler neşeli gruplar halinde girmeye başlar. Gelin ve Damat kol kola girerler. Leonardo çıkar.)

DAMAT: Böyle kalabalık düğün bugüne kadar görülmedi.

GELİN: *(Hüzünlü)* Görülmedi.

BABA: Muhteşem bir düğün oldu.

ANNE: Koca aileler, sülaleler geldi.

DAMAT: Evinden hiç çıkmayanlar bile.

ANNE: Babanın ektiğini sen biçiyorsun.

DAMAT: Hiç tanımadığım akrabalarım vardı.

ANNE: Deniz kıyısında oturan herkes geldi.

DAMAT: *(Neşeli)* Atlardan korkuyorlardı.

(Konuşurlar.)

ANNE: *(Gelin'e)* Ne düşünüyorsun?

GELİN: Bir şey düşünmüyorum.

ANNE: Tören ağır geldi.

(Gitar sesleri duyulur.)

GELİN: Kurşun gibi.

ANNE: *(Sertçe)* Ama ağır gelmemesi lazım. Kuş gibi hafif olmalısın.

GELİN: Bu gece burada kalacak mısınız?

ANNE: Hayır. Evim bomboş kaldı.

GELİN: Kalsaydınız!

BABA: *(Anne'ye)* Bak, nasıl dans ediyorlar. Oraların dansı, deniz kıyısının.

(Leonardo girer, oturur. Karısı arkasında, kaskatı durur.)

ANNE: Kocamın akrabaları onlar. Kazık gibi dans ederler.

BABA: Onları gördüğüme çok memnunum. Bu ev için büyük değişiklik! *(Gider.)*

DAMAT: *(Gelin'e)* Portakal çiçekleri hoşuna gitti mi?

GELİN: (*Sabit bakışlarla*) Evet.

DAMAT: Hepsi balmumundan. Ömür boyu bozulmaz.
Keşke elbisenin her yerine taksaydın.

GELİN: Gerek yok.

(*Leonardo sağdan çıkar.*)

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Toplu iğneleri çıkaralım.

GELİN: (*Damat'a*) Bir dakika, hemen döneceğim.

L.'NUN KARISI: Dilerim amcamın kızıyla mutlu olursun!

DAMAT: Mutlu olacağımdan eminim.

L.'NUN KARISI: İkiniz burada, hiç dışarı çıkmadan yuvanızı kuracaksınız. Keşke ben de böyle uzaklarda yaşasaydım!

DAMAT: Siz de arazi alsanız. Tepede arazi ucuz, çocuklar da daha iyi yetişir.

LEONARDO'NUN KARISI: Paramız yok. Bu gidişle olacağı da yok!

DAMAT: Kocan çalışkan adam.

LEONARDO'NUN KARISI: Evet, ama daldan dala konmayı seviyor. Rahat duramıyor.

HİZMETÇİ: Bir şey almıyor musunuz? Şu küçük şaraplı çöreklerden sarıp vereceğim sana, annen için; çok sever.

DAMAT: Üç düzine sar.

L.'NUN KARISI: Yok canım. Yarım düzine yeter.

DAMAT: Her gün evlenmiyorum ya.

L.'NUN KARISI: (*Hizmetçi'ye*) Leonardo nerede?

HİZMETÇİ: Görmedim.

DAMAT: Davetlilerle birlikte dir.

L.'NUN KARISI: Gidip bir bakayım! (*Gider.*)

HİZMETÇİ: Ne güzel eğleniyorlar!

DAMAT: Sen dans etmiyor musun?

HİZMETÇİ: Kimse dansa kaldırmıyor ki.

(*Arka taraftan iki Genç Kız geçer; perdenin sonuna kadar sahnenin arka tarafı sürekli bir hareketlilik içinde olacaktır.*)

DAMAT: (*Neşeli*) Danstan anlamıyorlar da ondan. Senin gibi körpe yaşlılar, gençlerden daha güzel dans eder.

HİZMETÇİ: Ne o, bana iltifat mı ediyorsun? Senin ailen de ne aileymiş! Hepsi birbirinden erkek! Ben daha çocukken, dedenin düğününü gördüm. Ne adamdı! Bir dağ evleniyor sanırdın.

DAMAT: Ben onun kadar uzun boylu değilim.

HİZMETÇİ: Ama gözündeki parıltı aynı. Kız nerede?

DAMAT: Duvağını çıkarıyor.

HİZMETÇİ: Ha, bak! Gece yarısı uyanık olursunuz diye size jambonla iri kadehlerde eski şarap hazırladım. Dola bın alt tarafında. Lazım olur belki.

DAMAT: (*Gülümser.*) Ben gece yarısı yemek yemem.

HİZMETÇİ: (*Hınzır*) Sen yemesen de gelin yer. (*Gider.*)

BİRİNCİ DELİKANLI: (*Girer.*) Bizimle içki içmen gerek!

DAMAT: Gelini bekliyorum.

İKİNCİ DELİKANLI: Gelini şafak vakti göreceksin nasılsa!

BİRİNCİ DELİKANLI: En güzel zamanında!

İKİNCİ DELİKANLI: Hadi, uzun sürmez.

DAMAT: Gidelim.

(*Çıkarlar. Gürültüler işitilir. Gelin girer. Karşı taraftan iki genç kız girip geline doğru koşar.*)

BİRİNCİ GENÇ KIZ: İlk toplu iğneyi kime verdin, bana mı, ona mı?

GELİN: Hatırlamıyorum.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Benimkini burada vermiştin.

İKİNCİ GENÇ KIZ: Benimkini de altarın önünde.

GELİN: (*Tedirgin, içten içe büyük bir mücadele vermektedir.*) Hiç hatırlamıyorum.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Keşke sen bize...

GELİN: (*Sözünü keser.*) Umurumda değil. Kafam çok meşgul.

İKİNCİ GENÇ KIZ: Kusura bakma.

(*Leonardo sahnenin arka tarafından geçer.*)

GELİN: (*Leonardo'yu görür.*) Bunlar telaşlı dakikalar.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Biz nereden bilelim!

GELİN: Vakti gelince göreceksiniz. Bu adımı atmak hiç kolay değil.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Canını mı sıktık?

GELİN: Hayır. Kusura bakmayın.

İKİNCİ GENÇ KIZ: Ne kusuru? Ama toplu iğnelerin ikisi de evliliğe yarıyor, değil mi?

GELİN: Yarıyor.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Yalnız biri, ötekinden önce evleniyor.

GELİN: Bu kadar çok mu istiyorsunuz evlenmeyi?

İKİNCİ GENÇ KIZ: (*Utanarak.*) Evet.

GELİN: Niye?

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Şey... (*İkinci Genç Kız'a sarılır.*)
(*İkisi koşmaya başlarlar. Damat gelir ve usulca arkadan Gelin'e sarılır.*)

GELİN: (*Olduğu yerde sıçrar.*) Çekil!

DAMAT: Benden korkuyor musun?

GELİN: Ay! Sen miydin?

DAMAT: Kim olacaktı? (*Sessizlik*) Ya baban, ya ben.

GELİN: Öyle ya!

DAMAT: Ama baban olsa bu kadar sıkı sarılmazdı.

GELİN: (*Hüzünlü*) Tabii!

DAMAT: (*Biraz sertçe, sıkıca sarılır.*) Çünkü o yaşlı.

GELİN: (*Tersleyerek*) Bırak beni!

DAMAT: Niye? (*Gelin'i bırakır.*)

GELİN: Canım... davetliler görecek.

(*Hizmetçi tekrar sahnenin arka tarafından geçer, Gelin'le Damat'a bakmaz.*)

DAMAT: Ne olmuş? Artık evliyiz.

GELİN: Evet, ama yapma... Sonra.

DAMAT: Neyin var senin? Korkuyor gibisin!

GELİN: Bir şeyim yok. Gitme.

(*Leonardo'nun Karısı girer.*)

LEONARDO'NUN KARISI: Rahatsız ediyorum...

DAMAT: Söyle.

LEONARDO'NUN KARISI: Kocam buradan geçti mi?

DAMAT: Hayır.

LEONARDO'NUN KARISI: Hiçbir yerde bulamadım, at da ahırda yok.

DAMAT: (*Neşeli*) Yine koşturuyordur atı.

(*Leonardo'nun Karısı, endişeli, çıkar. Hizmetçi girer.*)

HİZMETÇİ: Bunca tebrikten memnunsunuzdur herhalde, değil mi?

DAMAT: Ben artık tören bitsin istiyorum. Gelin biraz yorgun.

HİZMETÇİ: Ne oldu kızım?

GELİN: Şakaklarım zonkluyor!

HİZMETÇİ: Bizim dağların gelini güçlü olmalıdır. (*Damat'a*) Onu bir tek sen iyileştirebilirsin, çünkü o senin artık. (*Koşarak çıkar.*)

DAMAT: (*Gelin'e sarılır.*) Gel biraz dans edelim. (*Gelin'i öper.*)

GELİN: (*Kaygıyla*) Hayır. Ben biraz yatağa uzanmak istiyorum.

DAMAT: Ben de gelirim.

GELİN: Olmaz! Bütün davetliler buradayken, olur mu? Ne derler sonra? Bırak biraz dinleneyim.

DAMAT: Nasıl istersen! Ama gece böyle olmasın!

GELİN: (*Kapının eşiğinden*) Gece daha iyi olurum.

DAMAT: Benim istediğim de bu!

(*Anne girer.*)

ANNE: Oğlum.

DAMAT: Nerelerdesin?

ANNE: Patırtının ortasında. Memnun musun?

DAMAT: Evet.

ANNE: Karın nerede?

DAMAT: Biraz dinleniyor. Gelin için zor bir gün!

ANNE: Zor mu? En güzel gün bu. Benim için veraset gibi bir şeydi. (*Hizmetçi girer ve Gelin'in odasına yönelir.*) Toprağın sürüldüğü, yeni fidanların dikildiği gün.

DAMAT: Sen gidecek misin?

ANNE: Evet. Evimde olmam gerek.

DAMAT: Tek başına.

ANNE: Tek başıma değil. Kafam olaylarla, adamlarla, kavgalarla dolu.

DAMAT: Ama o kavgalar bitti artık.

(*Hizmetçi hızla girer, koşarak sahnenin arkasında gözden kaybolur.*)

ANNE: İnsan yaşadıkça kavga sürer.

DAMAT: Senin sözünden asla çıkmadım!

ANNE: Karına karşı şefkatli olmaya çalış; bir kendini beğenmişliğini veya yabaniliğini görecektir olursan, biraz acıtarak sev, fazla sıkı sarıl veya hafifçe ısır, sonra da şefkatle öp. Sana kızmasın, ama erkeğin, efendinin, hükmedenin sen olduğunu hissetsin. Ben babandan böyle gördüm. Baban olmadığı için de, kuvvetli olmayı sana benim öğretmem gerekiyor.

DAMAT: Senin her dediğini yapacağım.

BABA: (*Girer.*) Kızım nerede?

DAMAT: İçeride.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Gelinle damat gelsin, hep birlikte halka olup dans edeceğiz!

BİRİNCİ DELİKANLI: (*Damat'a*) Başı sen çekeceksin.

BABA: (*Girer.*) İçeride yok!

DAMAT: Yok mu?

BABA: Balkona çıktı herhalde.

DAMAT: Bir bakayım! (*Çıkar.*)

(*Haykırışlar ve gitar sesleri duyulur.*)

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Başladılar! (*Çıkar.*)

DAMAT: (*Girer.*) Orada da yok.

ANNE: (*Endişeli*) Yok mu?

BABA: Nereye gitmiş olabilir peki?

HİZMETÇİ: (*Girer.*) Bizim kız nerede?

ANNE: (*Ciddi*) Bilmiyoruz.

(*Damat çıkar. Üç Davetli girer.*)

BABA: (*Telaşlı*) Canım, dans edenlerin arasında değil mi?

HİZMETÇİ: Dans edenlerin arasında yok.

BABA: (*Öfkeli*) Çok kalabalık. İyi bakın!

HİZMETÇİ: Baktım!

BABA: (*Acıklı*) Peki nerede öyleyse?

DAMAT: (*Girer.*) Yok. Hiçbir yerde yok.

ANNE: (*Baba'ya*) Ne oluyor? Kızın nerede?

(*Leonardo'nun Karısı girer.*)

L.'NUN KARISI: Kaçtılar! Kaçtılar! Leonardo'yla ikisi. Ata binmişler. Birbirlerine sarılmış, şimşek gibi gidiyorlardı!

BABA: Olamaz! Benim kızım olamaz!

ANNE: Evet, senin kızın! Kötü annenin tohumu, adam da öyle. Ama o artık benim oğlumun karısı!

DAMAT: (*Çıkmaya yeltenir.*) Peşlerinden gidelim! Atı olan var mı?

ANNE: Hemen şu anda kim verir atını, atı olan var mı? Karşılığında her şeyimi, gözümü, dilimi veririm...

SES: Burada bir at var.

ANNE: (*Oğluna*) Hadi! Yetiş! (*Damat iki Delikanlı'yla çıkar.*) Dur. Gitme. Bu insanlar hem çabuk, hem de iyi adam öldürürler... gene de git, koş, ben de arkandan geliyorum!

BABA: O değildir! Sarnıca atlamış olmasın!

ANNE: Suya namuslu, temiz kızlar atlar, seninki gibiler değil! Ama artık oğlumun karısı o. İki cephe. Burada iki cephe var artık. (*Herkes girer.*) Benim ailemle senin ailen. Hepiniz dışarı çıkın. Bu lanetli yeri şerefimizle terk edelim. Oğlum yardım etmeye gidiyoruz. (*Davetliler iki gruba ayrılır.*) Oğlum yalnız değil; deniz kıyısından, yaylalardan gelen onca akrabası var. Çıkın dışarı! Bütün yollara dağılın. Bir kez daha kan dökülecek. İki cephe. Sen kendi cephende yer alacaksın, ben de kendi cephemde. Çekilin! Çekilin!

Perde

Üçüncü Perde

Birinci Sahne

Orman. Gece vakti. İri, ıslak ağaç gövdeleri. Etraf karanlıktır. İki kemanın sesi duyulur. Üç Oduncu girer.

BİRİNCİ ODUNCU: Buldular mı onları?

İKİNCİ ODUNCU: Hayır. Ama her yerde arıyorlar.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Sonunda yakalarlar.

İKİNCİ ODUNCU: Şşşt!

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Ne var?

İKİNCİ ODUNCU: Bütün yolları tutmuşlar galiba.

BİRİNCİ ODUNCU: Ay çıkınca görecekler.

İKİNCİ ODUNCU: Bıraksalardı peşlerini.

BİRİNCİ ODUNCU: Dünya büyük. Herkese yaşayacak yer var.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Ama öldürecekler onları.

İKİNCİ ODUNCU: Yüreğin sesine kulak vermek gerekir; kaçmakla iyi etmişler.

BİRİNCİ ODUNCU: Birbirlerini kandırıyorlardı, sonunda kan baskın çıktı.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Kan!

BİRİNCİ ODUNCU: Kanın yolundan şaşmamak gerek!

İKİNCİ ODUNCU: Ama gün ışığına çıkan kanı toprak emer.

BİRİNCİ ODUNCU: Ne olmuş? Kansız kalıp ölmek, kanı kuruyarak yaşamaktan iyidir.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Susun.

BİRİNCİ ODUNCU: Ne o? Bir şey mi duydun?

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Cırcırböceklerini, kurbağaları, pusuda bekleyen geceyi duyuyorum.

BİRİNCİ ODUNCU: Ama atın sesi duyulmuyor.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Hayır.

BİRİNCİ ODUNCU: Kızı seviyordur şimdi.

İKİNCİ ODUNCU: Kızın bedeni adama aitti, adamınki de kıza.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Onları bulup öldürecekler.

BİRİNCİ ODUNCU: Ama onların kanları birleşmiş olacak; iki boş testiden, kurumuş derelerden farksız olacaklar.

İKİNCİ ODUNCU: Çok bulut var, ay hiç çıkmaz belki de.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Damat onları mehtap olsa da, olmasa da bulur. Ben yola çıkışını gördüm. Yörüngesinden fırlamış bir yıldızdı sanki. Benzi kül gibiydi. Sülalesinin kaderini temsil ediyordu.

BİRİNCİ ODUNCU: Sokağın ortasında ölenler sülalesi.

İKİNCİ ODUNCU: Öyle!

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Sence çemberi yarabilecekler mi?

İKİNCİ ODUNCU: Bence zor. Çepeçevre on fersahlık alan bıçaklarla, tüfeklerle dolu.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Adamın atı sağlam.

İKİNCİ ODUNCU: Ama bir de kadın var.

BİRİNCİ ODUNCU: Yaklaştık artık.

İKİNCİ ODUNCU: Kırk dallık bir ağaç. Çabucak keseriz.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Ay az sonra çıkar. Acele edelim.
(Solda bir aydınlanma görülür.)

BİRİNCİ ODUNCU:

Ah, kendini gösteren ay!

İri yapraklardaki ay.

İKİNCİ ODUNCU:

Kan yaseminleriyle kaplı!

BİRİNCİ ODUNCU:

Ah, yapayalnız ay!

Yeşil yapraklardaki ay!

İKİNCİ ODUNCU:

Gümüştür gelinin yüzünde.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU:

Ah, fesat ay!

Aşka karanlık bir dal bırak.

BİRİNCİ ODUNCU:

Ah, hazin ay!

Karanlık bir dal bırak aşka.

(Çıkarlar. Soldaki aydınlıkta Ay belirir. Ay, yüzü bembeyaz, genç bir oduncudur. Sahne keskin, mavi bir parlaklığa bürünür.)

AY:

Ben nehirde tombul kuğu,

katedrallerde göz pencere,

yapraklarda sahte şafağım;

kaçamazlar, kurtulamazlar!

Kim o saklanan? Kim hıçkırın

vadinin çalılıklarında?

Ay bir bıçak bırakır

havada asılı duran,

kendi kurşundan pusudur,

arzusu kanayan yaradır.

Bırakın gireyim! Buz tuttum,

duvarlarda, camlarda dondum!

Damları, bağrınızı açın,

içeri girip ısınayım!

Üşüyorum! Ürperiyorum,

uykulu madenden küllerim

ateşten bir sorguç arıyor,

tepeler, sokaklar aşılıyor.
Ama kar götürüyor beni
bindirip mermerden sırtına,
boğuluyorum göllerin o
kaskatı, buz gibi suyunda.
Fakat bu gece yanaklarım
kandan kıpkırmızı olacak,
rüzgârın iri adımları
kızıl sazları sallayacak.
Ne bir delik, ne gölge kalsın,
hiçbir yere kaçamasınlar!
Girip bir insanın bağrına
ısınmak istiyorum orda!
Bir kalp, bir yürek lazım bana!
Sıcacık kan aksın, yayılsın
göğsümün soğuk dağlarına;
içeri gireyim, bırakın! (*Ağaç dallarına*)
Gölge istemem. Huzmelerim
her deliğe nüfuz etmeli,
kara ağaç gövdelerini
aydınlıklarla bezemeli
çünkü bu gece yanaklarım
tatlı, ılık kanla dolmalı,
rüzgârın iri adımları
kızıl sazları sallamalı.
Kim o saklanan? Çık dışarı!
Kaçamazlar, kurtulamazlar!
At parlayacak altlarında
ışıl ışıl pırlantalarla.

(*Ay ağaç gövdelerinin arasında gözden kaybolur, sahne eski karanlığına gömülür. Her yanını örten incecik, koyu yeşil bir giysi içinde, yaşlı bir kadın girer. Yalınayaktır. Kumaş kıvrımlarının arasında yüzü zar zor seçilir. Bu kişi oyuncu sıralamasında yer almaz.*)

DİLENCİ KADIN:

Ay saklanır, onlar yaklaşır.
Geçemeyecekler. Bastıracak
nehirin ve dalların uğultusu
küstahça yükselen çığlıkları.
Burada olmalı, çabuk. Yoruldum.
Sandık açılır, beyaz ketenler
yerde, yatak odasında bekler
boynu yaralı, ağır bedenleri.
Tek kuş uyanmasın; rüzgâr toplasın
eteğine iniltileri,
kaçırsın ağaç doruklarına
ya da gömsün yumuşak çamura.
Nerede bu ay, nerede! (*Sabırsız*)
Nerede bu ay, nerede!

(*Ay belirir. Önceki keskin mavi ışık tekrar görünür.*)

AY:

İşte yaklaşıyorlar.
Kimi patikadan, kimi nehirden.
Taşları aydınlatacağım. Bir ihtiyacın var mı?

DİLENCİ KADIN:

Yok.

AY:

Rüzgâr sertleşiyor, tersine dönebilir.

DİLENCİ KADIN:

Sen yeleş aydınlat, düğmeler iyice seçilsin,
sonra sustalılar yolunu bulur nasılsa.

AY:

Ağır ağır ölsünler ama. Kanın
hafif ıslığı dolsun ellerime.
Bak, külden vadilerim uyandı bile,
o zonklayan pınarın özlemiyle!

DİLENCİ KADIN: Dereyi geçmelerine izin vermeyelim.

Sus!

AY: İşte geliyorlar!

(Ay çıkar. Sahne karanlığa gömülür.)

DİLENCİ KADIN:

Çabuk. Bol ışık! Duydun mu beni?

Kaçmaları imkânsız!

(Damat ve Birinci Delikanlı girerler. Dilenci Kadın oturur, pelerinine sarmır.)

DAMAT: Bu taraftan.

BİRİNCİ DELİKANLI: Bulamayacaksın onları.

DAMAT: (Şevkle) Bulacağım!

BİRİNCİ DELİKANLI: Bence başka bir yoldan gittiler.

DAMAT: Hayır. Daha demin nal seslerini duydum.

BİRİNCİ DELİKANLI: Başka bir attır.

DAMAT: (Dokunaklı) Bana bak, yeryüzünde bir tek at var, o da bu at. Anladın mı? Beni izleyeceksen, konuşmadan izle.

BİRİNCİ DELİKANLI: Ama bence...

DAMAT: Sus. Onları burada bulacağımdan eminim. Şu kolu görüyor musun? Bu benim kolum değil. Ağabeyimin, babamın, ailemdeki bütün ölülerin kolu. Ve o kadar güçlü ki, canı isterse şu ağacı kökünden sökebilir. Acele edelim, burada bütün yakınlarımin dişlerinin kenetlendiğini hissediyorum, rahat nefes alamıyorum.

DİLENCİ KADIN: (Sızlanarak) Ayyy!

BİRİNCİ DELİKANLI: Duydun mu?

DAMAT: Şuradan gidip çevreyi dolaş.

BİRİNCİ DELİKANLI: Sürek avı bu.

DAMAT: Sürek avı. Sürek avlarının en büyüğü.

(Delikanlı çıkar. Damat hızla sol tarafa yürür ve Dilenci Kadın'la, yani ÖLÜM'le çarpışır.)

DİLENCİ KADIN: Ayyy!

DAMAT: Ne istiyorsun?

DİLENCİ KADIN: Üşüyorum.

DAMAT: Ne tarafa gidiyorsun?

DİLENCİ KADIN: (*Bir dilenciye yakışır şekilde mızıldanmaya devam eder.*) Şu tarafa, uzağa...

DAMAT: Nereden geliyorsun?

DİLENCİ KADIN: Oradan... çok uzaktan.

DAMAT: At üstünde hızla giden bir adamla bir kadın gördün mü?

DİLENCİ KADIN: (*Canlanır.*) Dur bakayım... (*Damat'a bakar.*) Yakışıklı oğlanmış. (*Ayağa kalkar.*) Ama uykuda çok daha yakışıklı olurdu.

DAMAT: Cevap versene, gördün mü?

DİLENCİ KADIN: Dur... Ne geniş sırt bu böyle! O ufacık tabanlarının üstünde yürüyeceğine, sırtüstü uzanmak daha güzel olmaz mı?

DAMAT: (*Dilenci Kadın'ı sarsarak*) Gördün mü onları diyorum sana! Buradan geçtiler mi?

DİLENCİ KADIN: (*Şevkle*) Geçmediler; ama yamaçtan aşağı iniyorlar. Duymuyor musun?

DAMAT: Hayır.

DİLENCİ KADIN: Sen yolu bilmiyor musun?

DAMAT: Bir yolunu bulur, giderim!

DİLENCİ KADIN: Benimle gel. Bu araziyi iyi bilirim.

DAMAT: (*Sabırsız*) Gidelim hadi! Ne taraftan?

DİLENCİ KADIN: (*Dokunaklı*) Şuradan!

(*Hızla çıkarlar. Uzaklardan, ormanı betimleyen iki kemanın sesi duyulur. Oduncular girer. Baltaları omuzlarındadır. Ağaç gövdelerinin arasından yavaşça yürürler.*)

BİRİNCİ ODUNCU:

Ah, kendini gösteren ölüm!

İri yapraklardaki ölüm!

İKİNCİ ODUNCU:

Açma kan çeşmesini!

BİRİNCİ ODUNCU:

Ah, yapayalnız ölüm!

Kuru yapraklardaki ölüm!

ÜÇÜNCÜ ODUNCU:

Örtme düğünü çiçeklerle!

İKİNCİ ODUNCU:

Ah, hazin ölüm!

Yeşil bir dal bırak aşka.

BİRİNCİ ODUNCU:

Ah, fesat ölüm!

Aşka yeşil bir dal bırak.

(Bir yandan konuşarak çıkarlar. Leonardo ve Gelin girerler.)

LEONARDO: Sus!

GELİN:

Buradan öteye yalnız giderim.

Dönmeni istiyorum. Git dedim!

LEONARDO:

Sus diyorum!

GELİN:

Dişinle, elinle,

bir şekilde kopar,

bu demir halkayı çıkar

benim şerefli boynumdan;

git, bırak beni köşemde,

üçra, kerpiçten evimde.

Küçük bir yılanı ezer gibi

öldürmek istemiyorsan beni,

ver ellerine yeni gelinin

namlusunu tüfeğinin.

Ah, bir ateş, bir ağıt

kemiriyor beynimi!

Dilime camlar batıyor sanki!

LEONARDO:

Yola çıktık bir kere; sus!

Arayı kapatıyorlar, bak,

seni yanımda götüreceğim.

GELİN:

Zorla götürebilirsin ancak!

LEONARDO:

Zorla ha? Merdiveni

ilk inen kimdi?

GELİN:

Bendim.

LEONARDO:

Yeni dizginlerini

ata kim taktı peki?

GELİN:

Yine ben. Haklısın.

LEONARDO:

Ya şu mahmuzlarımı takan,

söylesene, hangi ellerdi?

GELİN:

İşte bunlar, sana ait bu ellerdi,

oysa seni görünce istedikleri,

o mavi damarlarını koparmaktı,

kanının mırıltısını susturmaktı.

Seviyorum! Seviyorum seni! Çekil!

Seni öldürebilseydim,

kefenini çepeçevre

menekşelerle süslerdim.

Ah, bir ateş, bir ağıt,

kemiriyor beynimi!

LEONARDO:

Dilime camlar batıyor sanki!

Ben unutmak istemiştim

ve taştan bir duvar dikmiştim,

ayırıştı evlerimizi.

Evet, hatırlamıyor musun?

Seni uzaktan görünce,

kum atardım gözlerime.

Ama ata bindiğimde,
at senin kapına giderdi.
Gümüş iğneler
kararttı kanımı,
uyku doldurdu etimi
azgın, yabani otlarla.
Suç bende değil,
suç bu topraklarda
ve senin göğsünden,
saçından yayılan kokuda.

GELİN:

Ah, bu ne çılgınlık! Seninle
ne yatak paylaşmak istiyorum, ne sofraya
ve bütün gün, her dakika,
yanında olmayı özlüyorum,
sürüklüyorsun beni, gidiyorum,
dönmemi söylediğinde de,
uçarak seni izliyorum
havada bir tutam ot gibi.
Terk ettim sert bir erkeği
ve bütün sülalesini
düğünün tam ortasında,
tacımı taktıktan sonra.
Cezasını sen çekeceksin,
ben istemiyorum çekmeni.
Bırak beni! Kaç, kurtul!
Kimse engellemiyor seni!

LEONARDO:

Sabah kuşları
yırtınıyor ağaçlarda.
Gece can çekişiyor
taşların kenarında.
Gel karanlık köşeye gidelim,
seni sonsuza dek seveyim,

ne insanlar umurumda benim,
ne de kustukları zehir.

(*Gelin'i sıkıca kucaklar.*)

GELİN:

Ayak ucunda uyurum,
rüyalarını korurum.

Kırlara bakarım, çıplak,
tıpkı bir kancık gibi, (*Dokunaklı*)
neyim ki zaten! Sana bakıyorum,
güzelliğinle yanıyorum.

LEONARDO:

Ateş ateşi körükler.
Miniminnacık bir alev
yan yana iki samanı yakar.
Gidelim!

(*Gelin'i sürükler.*)

GELİN:

Nereye götürüyorsun beni?

LEONARDO:

Etrafımızı çevirenlerin
gidemeyeceği yere.
Sana bakabileceğim yere!

GELİN: (*Alaylı*)

Bütün panayırlarda gezdir beni,
iffetli kadının nedametini
görmeyen kalmasın; seyretsinler,
düğün çarşaf larımı havada
dalgalanırken bayrak gibi.

LEONARDO:

Adam gibi düşünseydim
ben de bırakmak isterdim seni.
Ama senin peşinden giderim.
Sen de öyle. At bir adım. Dene hadi.
Ay çivileriyle perçinlemekte
kalçalarına belimi.

(Bu sahnenin tamamı şiddet ve yoğun bir şehvet yüklüdür.)

GELİN: Duydun mu?

LEONARDO: Birileri geliyor.

GELİN:

Kaç git!

Burada ölmeliyim ben
ayaklarım suyun içinde,
başım da dikenlerle.

Yapraklar tutsun yasımı, ağlasın
yoldan çıkmış kadına, bakireye.

LEONARDO: Sus. Tırmanıyorlar.

GELİN: Sen git!

LEONARDO:

Sus. Duymasınlar bizi.

Sen önden git. Git hadi!

(Gelin tereddüt eder.)

GELİN: Birlikte gidelim!

LEONARDO: (Gelin'e sarılır.)

Nasıl istersen!

Kimse ayıramaz bizi
ben ölmedikçe.

GELİN:

Ben de can vermedikçe.

(Sarmaş dolaş çıkarlar. Ay çok yavaş girer. Sahne keskin mavi ışığa boğulur. İki kemanın sesi işitilir. Ansızın iki uzun, keskin çığlık duyulur ve keman sesleri kesilir. İkinci çığlıkla birlikte Dilenci Kadın sahnede belirir ve sırtı dönük durur. Pelerinini açar ve sahnenin ortasında, dev kanatlı iri bir kuş gibi kalır. Ay durur. Mutlak sessizliğin ortasında perde iner.)

Perde

İkinci Sahne

Kemerli, kalın duvarlı, beyaz bir oda. Sağda ve solda beyaz merdivenler. Arkada büyük bir kemer ve aynı renk duvar. Zemin de parlak beyazdır. Bu yalın oda, bir anıt, kilise izlenimi verir. Odada en ufak bir grilik, bir gölge, hatta perspektif açısından gerekli unsurlar bile olmayacaktır. Lacivert giysili iki Genç Kız, kırmızı bir yün çilesini sarmaktadır.

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Çile, çile,

ne olmak istersin?

İKİNCİ GENÇ KIZ:

Yasemin gibi elbise,

billur kadar ince.

Saat dörtte doğup

onda öleyim.

Yün iplik olayım,

ayağına zincir,

acı defneleri

bir düğümle sıkayım.

KIZ ÇOCUĞU: (*Şarkı söyleyerek*)

Düğüne gittiniz mi?

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Hayır.

KIZ ÇOCUĞU:

Ben de gitmedim!

Ne oldu acaba

asma filizlerinin orda?

Ne oldu acaba

zeytin dalının altında?

Ne oldu da

kimse dönmedi daha?

Düğüne gittiniz mi?

İKİNCİ GENÇ KIZ:

Hayır dedik ya!

KIZ ÇOCUĞU: (*Çıkar.*)

Ben de gitmedim!

İKİNCİ GENÇ KIZ:

Çile, çile

ne şarkısı söylemek istersin?

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Balmumu yaraların,

mersin acısının.

Sabah uyuyup

gece nöbet tutmanın.

KIZ ÇOCUĞU: (*Eşikten*)

İplik sürtünür

çakmaktaşına.

Mavi tepeler

geçit verir.

Koşar, koşar, koşar,

sonunda başaracak:

bıçağı sokup

canını alacak.

(*Çıkar.*)

İKİNCİ GENÇ KIZ:

Çile, çile

ne anlatmak istersin?

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Âşık dilsizdi.

Damat kızıldı.

Suskun dere kıyısında
gördüm yatıyorlardı.

(*Durup çileye bakar.*)

KIZ ÇOCUĞU: (*Eşikte belirir.*)

Koşar, koşar, koşar
iplik buraya kadar.

Çamura bulanmışlar,
duyuyorum, geliyorlar.

Uzanmış bedenler,
fildişi giysiler!

(*Gider. Leonardo'nun Karısı ve Kayınvalidesi girerler.*

Kaygılıdırlar.)

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Geliyorlar mı?

KAYINVALİDE: (*Hırçın*)

Bilmiyoruz.

İKİNCİ GENÇ KIZ:

Düğünde neler oldu?

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Anlatsana.

KAYINVALİDE: (*Sert*)

Hiç.

LEONARDO'NUN KARISI:

Ben dönüp her şeyi öğrenmek istiyorum.

KAYINVALİDE: (*Hırsla*)

Sen, doğru evine.

Evinde metin, tek başına
yaşlanmaya ve ağlamaya.

Ama kapalı kapılar ardında.

Sonsuza dek, onun ne ölüsü, ne dirisi girecek!

Pencereler çivilenecek.

Yağmurlar, geceler inecek

acı otların üzerine.

LEONARDO'NUN KARISI:

Ne oldu acaba?

KAYINVALİDE:

Önemli değil.

Bir peçe ört yüzüne.

Çocuklar senin çocukların,

işte o kadar. Yatağın üzerine,

külden bir haç koyarsın

onun yastığının durduğu yere.

(Çıkarlar.)

DİLENCİ KADIN: (Eşikten)

Bir parça ekmek verin, kızlar.

KIZ ÇOCUĞU:

Git buradan!

(Genç Kızlar bir araya toplanır.)

DİLENCİ KADIN:

Niçin?

KIZ ÇOCUĞU:

İnliyorsun çünkü. Git.

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Kız!

DİLENCİ KADIN:

Sanki gözlerini istedim! Peşimden

bir kuş bulutu geliyor, birini ister misin?

KIZ ÇOCUĞU:

Ben gitmek istiyorum!

İKİNCİ GENÇ KIZ: (Dilenci Kadın'a)

Sen ona kulak asma!

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Dere yolundan mı geldin?

DİLENCİ KADIN:

Oradan geldim.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: (*Çekinglen*)

Bir şey sorabilir miyim?

DİLENCİ KADIN:

Gördüm onları; yakında gelirler: iki çağlayan
kayaların arasında nihayet dingin,
iki erkek atın ayakları dibinde.

Öldüler gecenin güzelliğinde. (*Hazla*)

Öldüler, evet, öldüler.

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Sus, kocakarı, sus!

DİLENCİ KADIN:

Gözleri yolunmuş çiçekler, dişleri
sertleşmiş kar topakları.

İkisi gitti, gelin dönüyor

kana bulanmış eteği, saçı.

İkisi, örtülere sarılı geliyor,

iri delikanlıların omuzlarında.

İşte böyle, bu kadar. Doğrusu buydu.

Saf altının üstü pis kumlarla doldu.

(*Dilenci Kadın çıkar. Genç Kızlar başlarını eğip tempolu
adımlarla çıkarlar.*)

BİRİNCİ GENÇ KIZ:

Pis kumlarla doldu.

İKİNCİ GENÇ KIZ:

Saf altının üstü.

KIZ ÇOCUĞU:

Saf altının üstünde
gelir dereden cesetler.

Biri esmer,

öteki esmer.

Hayalet bülbül uçup inler

saf altının üstünde!

(*Çıkar. Sahne boş kalır. Anne bir Komşu Kadın'la birlik-
te belirir. Komşu Kadın ağlar.*)

ANNE: Sus.

KOMŞU KADIN: Elimde değil.

ANNE: Sus dedim. (*Eşikten*) Kimse yok mu? (*Ellerini al-
nına götürür.*) Oğlum cevap vermeliydi. Ama oğlum artık
bir kucak dolusu kuru çiçek. Oğlum artık tepelerin ardında
karanlık bir ses. (*Komşu Kadın'a, öfkeyle*) Susar mısın sen?
Bu evde ağıt duymak istemiyorum. Sizin gözyaşlarınız, göz-
den gelen yaş sadece; benim gözyaşlarımsa, yalnız kaldığım-
da akacak, tabanlarımdan, köklerimden fışkıracak ve kan-
dan daha kızıl olacak.

KOMŞU KADIN: Benim eve gel, burada kalma.

ANNE: Burada kalmak istiyorum. Burada. Rahatça. Ar-
tık herkes öldü. Gece yarısı uyuyor olacağım; artık tüfek, bı-
çak korkusu olmadan uyuyacağım. Bütün anneler, oğulları-
nın yüzünü görmek için pencerelerden eğilecekler, yağmur-
dan sıırıslıklam olacaklar. Ben hariç. Benim uyukum soğuk,
fildişinden bir güvercin olup buzdan kamelyalar taşıyacak
mezarlığa. Yo, hayır; mezarlık değil, mezarlık değil; toprak-
tan döşek; gökyüzünde sallandıkları beşik. (*Siyahlar giyin-
miş bir kadın girer, sağa yönelir ve orada diz çöker. Komşu
Kadın'a*) Çek ellerini yüzünden. Korkunç günler var önü-
müzde. Kimseyi görmek istemiyorum. Toprakla bir başıma.
Gözyaşlarımla bir başıma. Bir de bu dört duvar. Ah! Ah!
(*Bitkin, oturur.*)

KOMŞU KADIN: Kendine acı biraz.

ANNE: (*Saçını geriye atar.*) Serinkanlı olmam lazım.
(*Oturur.*) Komşular gelecek, beni böyle zavallı bir halde gör-
melerini istemem. Zavallı! Öpecek bir tek evladı bile olma-
yan bir kadın.

(*Gelin girer. Portakal çiçeklerini çıkarmış, siyah bir pele-
rin giymiştir.*)

KOMŞU KADIN: (*Gelin'i görünce öfkelenir.*) Nereye böyle?

GELİN: Buraya geldim.

ANNE: (*Komşu Kadın'a*) Kim bu?

KOMŞU KADIN: Tanımadın mı?

ANNE: Onun için soruyorum kim diye. Tanımamak zorundayım çünkü; yoksa dişlerimi boynuna geçirirdim! Yılan! *(Ateş püskürerek GELİN'e doğru yürür; durur. Komşu Kadın'a)* Görüyor musun şunu? Orada dikilmiş, ağlıyor, ben de sakın sakın duruyorum, gözlerini oymuyorum. Kendimi hiç anlamıyorum. Acaba ben oğlumu sevmiyor muydum? Peki ya şerefi? Şerefi nerede? *(Gelin'e vurur. Gelin yere düşer.)*

KOMŞU KADIN: Tanrı aşkına! *(İkisini ayırmaya çalışır.)*

GELİN: *(Komşu Kadın'a)* Ona engel olma; beni öldürsün de ben de onlarla gideyim diye geldim buraya. *(Anne'ye)* Ama ellerinle değil; demir kancayla, orakla, bütün gücünle, kemiklerimi kıra kıra öldür. Ona engel olma! İffetli olduğumu herkes bilsin istiyorum; deli olabilirim, ama beni gömdüklerinde, göğüslerimin beyazlığını hiçbir erkek görmemiş olacak.

ANNE: Sus, sus. Bana ne bundan?

GELİN: Ben öbürüyle gittim, evet, gittim! *(Çırpınırca-sına)* Sen olsan sen de giderdin. Ben kavrulmuş bir kadındım, içim dışım yaralarla doluydu; oğlunsa bana evlatlar, toprak ve sağlık vereceğini umduğum azıcık suydı; ama öbürü karanlık bir ırmaktı, üstü dallarla kaplıydı, sazlarının hışıltısını, şarkısının mırıltısını getirirdi bana. Ben senin oğlunla, soğuk sudan bir oğlan çocuğuna benzeyen oğlunla koşardım; öbürü bana yüzlerce kuş gönderir, yürümemi engellerdi; kuşlar bu zavallı, kurumuş kadının, alevlerin yaladığı kızın yaralarına buzlar koyarlardı. Ben istemiyordum; iyi dinle beni! Ben istemiyordum. Benim istediğim, senin oğlundu; ben onu aldatmadım, ama öbürünün bileği, denizdeki dev bir dalga gibi, bir katırın çiftesi gibi sürükledi beni ve daima sürükleyecekti, daima, daima; yaşlansam da, oğlunun bütün evlatları saçımdan yakalayıp çekseler de sürükleyecekti.

(Bir Komşu Kadın girer.)

ANNE: Suç onda değil, bende de değil! (*Alaylı*) Suç kimde peki? Portakal çiçeğinden tacını atıp başka bir kadının ısıttığı yatağa yamayan kadına alçak denir, marazi denir, oynak denir!

GELİN: Sus, sus! Öcünü benden al, buradayım! Benim boynum narindir; bahçenden bir yıldızçiçeği koparmaktan daha kolay olur. Ama şunu bil ki, iffetliyim, yeni doğmuş bir bebek kadar namusluyum! Bunu sana kanıtlayacak kadar da güçlüyüm. Ateşi yak. Ellerimizi ateşe turalım; sen oğlun adına, ben bedenim adına. Önce sen çekeceksin elini, görürsün.

(*Bir başka Komşu Kadın girer.*)

ANNE: Senin iffetinin benim için ne anlamı var? Senin ölmenin benim için ne anlamı var? Benim için herhangi bir şeyin ne anlamı var? Buğdaylara şükürler olsun, çünkü evlatlarım onların altında; ölülerin yüzüne su serpen yağmura şükürler olsun. Bizi son uykumuzda birleştiren Tanrı'ya şükürler olsun.

(*Bir başka Komşu Kadın girer.*)

GELİN: Bırak da seninle birlikte ağlayayım.

ANNE: Ağla. Ama eşikte.

(*Kız Çocuğu girer. Gelin eşikte durur. Anne sahnenin ortasındadır.*)

LEONARDO'NUN KARISI: (*Girer ve sola yönelir.*)

Yakışıklı bir atlıydı,

şimdi bir kar yığını.

Dolaştı panayırları, dağları,

kadınların kucaklarını.

Şimdi gece yosunları

taçlandırıyor alnını.

ANNE:

Annesinin günebakan çiçeği,

yeryüzünün aynası.

Acı zakkumlardan bir haç

yerleştirsinler göğsüne;

parıltılı ipekten
çarşaflarla örtsünler,
su inleyip ağlasın
kıpırtısız ellerinde.

LEONARDO'NUN KARISI:

Ah, geliyor dört delikanlı
yorulmuş geniş omuzları!

GELİN:

Ah, doldurdu dört yakışıklı
ölüm kokusuyla havayı!

ANNE:

Komşular.

KIZ ÇOCUĞU: (*Eşikten*)

Geliyorlar.

ANNE:

Hep aynı şey.

Haç, hep aynı haç.

KADINLAR:

Güzel çivi,
güzel haç,
güzel ismi
İsa'nın.

GELİN:

Haç ölüleri de, dirileri de korusun.

ANNE:

Komşular: Bir bıçakla,
ufacık bir bıçakla,
ikiyle üç arasında, kader ağlarını ördü,
iki erkek aşk uğruna birbirini öldürdü.
Bir bıçakla,
ufacık bir bıçakla;
avucuna sığar insanın
ne var ki şaşkın bedeninin
derinliklerine batar,

ta ki düğümlenmiş titreyen
çığlığın kara köküne
rastlayıncaya kadar.

GELİN:

Bir bıçaktı,
ufacık bir bıçaktı,
avucuna sığardı insanın;
pulsuz, ırmaksız balıktı,
ikiyle üç arasında, kader ağlarını ördü
ve bıçak işini gördü,
iki erkek kasıldı kaldı
dudakları sarardı.

ANNE:

Avucuna sığar insanın,
ne var ki şaşkın bedene
bir buz parçası gibi batar
ta ki düğümlenmiş titreyen
çığlığın kara köküne
rastlayıncaya kadar.

(Yere diz çökmüş olan Komşu Kadınlar ağlar.)

Perde

SON